

Západočeská Univerzita v Plzni
Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Srovnání správní a soudní exekuce
na peněžitá plnění**

Plzeň, 2013

Veronika WÜRZOVÁ

Západočeská Univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra správního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Srovnání správní a soudní exekuce
na peněžitá plnění**

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ilona Turková, KSP

Plzeň, 2013

Veronika WÜRZOVÁ

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Veronika WÜRZOVÁ
Osobní číslo: R09M0380P
Studijní program: M6805 Právo a právní věda
Studijní obor: Právo
Název tématu: Srovnání správní a soudní exekuce na peněžitá plnění
Zadávací katedra: Katedra správního práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Obecně k exekucím
3. Správní exekuce na peněžitá plnění
4. Soudní exekuce na peněžitá plnění
5. Komparace správní a soudní exekuce na peněžitá plnění
6. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 60

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Hendrych D. a kol., Správní právo - obecná část, 8. vydání, C.H. Beck 2012
- Horzinková E., Novotný V., Správní právo procesní, 4. aktualizované a doplněné vydání, LEGES 2012
- Schelleová I. a kol., Civilní proces, Eurolex Bohemia 2006
- Tripes A., Exekuce v soudní praxi, 3. vydání, C.H. Beck 2006
- Winterová A. a kol, Civilní právo procesní, 6. aktualizované a doplněné vydání, LINDE PRAHA 2011
- z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- z. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- z. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- z. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ilona Turková
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: 25. září 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 31. března 2013

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. et PhDr. Jan Malášt
vedoucí katedry

V Plzni dne 3. října 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma: Srovnání správní a soudní exekuce na peněžité plnění zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Ilony Turkové, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, 23. června 2013

vlastnoruční podpis autorky

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Iloně Turkové za odborné vedení diplomové práce, tak jako za její cenné rady a připomínky, které přispěly k vypracování této diplomové práce.

Obsah

Seznam zkratk	8
1. Úvod	9
2. Obecně k exekucím	13
2.1. Pojem exekuce a exekuční řízení	13
2.2. Vývoj exekučního práva	16
2.3. Výkon správního rozhodnutí	21
2.4. Exekuční orgán	24
2.5. Dělená správa	26
3. Správní exekuce a soudní exekuce na peněžítá plnění	28
3.1. Prameny exekuce	28
3.2. Základní zásady	29
3.3. Procesní podmínky a účastníci řízení	34
3.4. Zahájení exekuce	39
3.5. Provedení exekuce	44
3.6. Odklad a zastavení exekuce	49
3.7. Exekuční náklady	57
4. Způsoby správní a soudní exekuce na peněžítá plnění	60
4.1. Srážky ze mzdy a jiných příjmů	60
4.1.1. Základní částka a nezabavitelná částka	62
4.1.2. Stanovení výše srážek	63
4.1.3. Třetinový systém	64
4.1.4. Provedení exekuce	66
4.2. Další způsoby provedení soudní a správní exekuce na peněžítá plnění	68
4.2.1. Prikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb	69
4.2.2. Prikázání jiné peněžité pohledávky	69
4.2.3. Postižení jiných majetkových práv	70
4.2.4. Prodej movitých věcí nebo nemovitostí	70
5. Komparace správní a soudní exekuce na peněžítá plnění	72
6. Závěr	78
Resumé	81
Literatura a použité zdroje	82
Přílohy	86

Seznam zkratk

- DŘ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- EŘ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů
- OSŘ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- SpŘ zákon č. 150/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

1. Úvod

Exekuce. Pojem, který slyšíme dnes a denně, všude kolem nás. Počet exekucí v České republice je, dá se říct, alarmující. A nejen ten, už samotný vznik nesplacených dluhů v České republice, díky kterým každoročně počet nařízených exekucí prostřednictvím soudního exekutora roste. Důvodů, proč počet nařízených exekucí stále stoupá, je několik. Nesplacené dluhy, úvěry, hypotéky, půjčky, lichváři. Pak už jsou jen dvě možnosti. Buď povinný dluh splatí, nebo nastane platební neschopnost neboli insolvence. V tom případě může věřitel podat na dlužníka žalobu o splacení dlužné částky. Přiznané právo rozhodnutím soudu nebo správního orgánu se stane vykonatelným exekučním titulem a oprávněný pak může podat návrh na zahájení exekuce. Od roku 2008, kdy bylo nařízeno soudním exekutorem bezmála šest set tisíc exekucí, každoročně počet nařízených exekucí stoupá plus mínus o sto tisíc. V roce 2011 dosahovala hranice nařízených exekucí až k jednomu milionu. V loňském roce 2012 tento počet klesl o cca dvě stě tisíc nařízených exekucí. Snad je to známkou a projevem většího uvážení a zodpovědnosti lidí.

Čísla zahájených exekucí se však budou rapidně měnit a to v důsledku přijetí zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění s účinností od 1. 1. 2013 zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OSŘ), a další související zákony, mezi nimiž je také zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), dále jen EŘ. Do konce roku 2012 byla část exekucí prováděna soudním výkonem rozhodnutí, od 1. 1. 2013 jsou soudní exekuce prováděny jen soudními exekutory. Změny budou zakomponovány v těch částech práce, kde se bude jednat o soudní exekuci, protože práce je zpracována již s přihlédnutím k účinnosti výše uvedené novely, tedy k právnímu stavu 1. 1. 2013.

Hlavní změnou, která se dotkla především dispoziční zásady oprávněného při soudním výkonu rozhodnutí a exekuci, je *zrušení tzv. dvojkolejnosti*. Do konce roku 2012 se mohl oprávněný orgán veřejné moci rozhodnout, zda bude pohledávku vymáhat soudním výkonem rozhodnutí podle OSŘ, nebo prostřednictvím soudního exekutora podle EŘ. Celkově však orgány veřejné moci měly k dispozici tři způsoby, k uvedeným dvěma mohly vymáhat exekuční tituly i samy správní exekucí podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SpŘ), resp. daňovou exekucí podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen DŘ). Nyní se v tom, jaký zvolí postup vymáhání svého nároku v rámci soudní exekuce, rozhodnout nemůže, ale musí se obrátit pouze

na soudního exekutora. Jedná se o tzv. nepřímou novelu DŘ (§ 175 odst. 1) a SpŘ (§ 105 odst. 2), kde je stanovena zákonná možnost obrátit se na soud nebo soudního exekutora. Dnes může soud nařídit a provést výkon rozhodnutí pouze v taxativně stanovených případech ve smyslu § 251 odst. 2 OSŘ¹.

Změnil se i *způsob zahájení exekuce*. Řízení je zahájeno již po samotném podání návrhu exekutorovi a doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému. Soud již nevydává usnesení o nařízení exekuce, ale pouze formou opatření exekutora provedením exekuce pověří. To je naproti dosavadnímu stavu efektivnější, ekonomičtější a rychlejší. Dříve soudy musely vydat usnesení o nařízení exekuce. Ačkoli byly limitováni lhůtou, ta nebyla dodržována a exekuční řízení se tak protáhlo i o rok déle. Se zahájením exekuce souvisí i změna ohledně jediného opravného prostředku proti nařízení exekuce, jímž je *návrh na zastavení exekuce* se suspensivním účinkem namísto původního odvolání proti usnesení soudu o nařízení a provedení exekuce. Zavedení jediného opravného prostředku je tak pro povinného jednodušší, neboť může veškeré námitky proti zahájení exekuce podat prostřednictvím jediného opravného prostředku a nemusí přemýšlet nad tím, zda podat odvolání nebo návrh na zastavení.

Ve prospěch povinného se dále prodlužuje *lhůta pro dobrovolné splnění povinnosti* z 15 na 30 dní ve smyslu § 46 odst. 6 EŘ. Zavádí se nové způsoby provedení exekuce jako *správa nemovitosti* a *pozastavení řídicího oprávnění*. Některé stávající způsoby jsou pozměněny². U způsobu exekuce srážkami ze mzdy je možné postihnout i majetek manžela povinného, pokud jsou vymáhány závazky, které spadají do společného jmění manželů (dále jen SJM). Od 1. 1. 2013 se „*výslovně umožňuje postih mzdy, účtu, pohledávky i jiného majetkového práva manžela povinného (v tomto rozsahu se stane účastníkem řízení), jestliže půjde o vymáhání závazku patřícího do společného jmění manželů. Tedy přikračuje k postihu výlučného majetku manžela povinného v případě, že se jedná o vymáhání závazku spadajícího do SJM*“.³

Na závěr bylo nutné se vypořádat s nařízenými výkony rozhodnutí před 1. 1. 2013 a řešením je následující. Výkony rozhodnutí nařízené před účinností

¹ viz poznámka pod čarou č. 67

² <http://www.vozab.com/files/84-Zmeny%20exekucni%20rizeni%202013.pdf> [cit. 21. 4. 2013]

³ MEDKOVÁ, V. Exekuční postih společného jmění manželů. Soudce, 2013, roč. XV, č. 2. Str. 4-11. ISSN: 1211-5347

novely byly předány soudním exekutorům na základě protokolu⁴, který se zveřejní na úřední desce soudu, soudního exekutora a na internetových stránkách Exekutorské komory. Podle přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb. budou všechna řízení, která byla zahájena do 31. 12. 2012, dokončena podle dosavadních právních předpisů. To však neznamená, že celé exekuční řízení se povede podle dosavadní úpravy⁵, tedy úpravy účinné do 31. 12. 2012, ale „*podle dosavadních předpisů bude dokončen pouze konkrétní způsob výkonu rozhodnutí, který zahájil před účinností novely soud, ale veškeré nové způsoby exekuce, které zahájí exekutor vydáním nových exekučních příkazů, budou probíhat již podle nové právní úpravy. [...]. Orgány veřejné moci budou moci ve lhůtě 2 měsíců od předání spisu soudnímu exekutorovi navrhnout zastavení exekuce nebo změnu exekutora. [...]. Orgán veřejné moci bude moci do 6 měsíců od zastavení soudního výkonu rozhodnutí zahájit vlastní správní či daňovou exekuci*“.⁶

Stěžejním cílem mé práce je vymezit správní a soudní exekuci na peněžitě plnění, od zahájení až po skončení exekuce, následně uvést způsoby exekuce a podrobněji se zabývat exekucí srážkami ze mzdy, a finálně pak správní a soudní exekuci komparovat. Vzhledem k novelizaci exekučního řízení v rámci soudní exekuce je obsahem práce soudní exekuce prováděná soudními exekutory a správní exekuce prováděná exekučními správními orgány, kdy v postavení oprávněného je vždy orgán veřejné moci, resp. exekuční správní orgán.

Diplomová práce je zpracována popisnou a komparativní metodou. Z důvodu větší rozsáhlosti daného tématu je práce podle těchto metod rozdělena na dvě části. Popisná část popisuje pojem exekuce a exekučního řízení, historický vývoj exekučního řízení, kdo je exekučním správním orgánem a osvětluje výkon rozhodnutí ve správní řízení v rámci dělené správy. Stěžejní jsou pak kapitola a podkapitoly správní a soudní exekuce na peněžitě plnění, v nichž je popsán postup exekučního správního orgánu (správce daně), resp. soudního exekutora, od zahájení exekučního řízení až po jeho skončení s charakteristikou způsobů exekuce. Komparativní část pak všechny popisované instituty komparuje a snaží se zobrazit shodu a diferenciaci mezi správní exekucí a exekucí soudní na peněžitá plnění, kdy

⁴ viz příloha I

⁵ KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. [online]. Právní rozhledy, 1/2013. [cit. 1. 5. 2013] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁶ KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. [online]. Právní rozhledy, 1/2013. [cit. 1. 5. 2013] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

odkazuje na jednotlivé podkapitoly práce. Předmětem této práce není otázka střetu a souběhu exekucí.

Na závěr musím upozornit na změnu názvu kapitoly 3 a 4 oproti zásadám vypracování. Po konzultaci s vedoucím katedry doc. JUDr. Martinem Kopeckým, CSc. a vedoucí práce Mgr. Ilonou Turkovou byla kapitola 3 přejmenována na Správní a soudní exekuce na peněžité plnění, kapitola 4 pak na Způsoby správní a soudní exekuce na peněžité plnění. Vzhledem k tomu, že se nejedná o materiální změnu obsahu práce oproti zadání, bylo možné na tuto změnu upozornit pouze v úvodu celé práce. Za nutné tak nebylo shledáno podávat žádost ke změně zadání diplomové práce podle čl. III odst. 3 vyhlášky děkana 30D/2012 o bakalářských a diplomových pracích. Důvodem změny byla především přehlednost, systematičnost obsahu kapitol a vyhnutí se duplicitních kapitol v této práci.

2. Obecně k exekucím

Než začnu samotným gró práce, je třeba nejdříve obecně uvést některé pojmy, které jsou pro obsah práce důležité. V následujících podkapitolách se nejdříve zmíním o samotném pojmu exekuce a exekučním řízení s jejich následným vývojem od doby římské po současnost. Posléze se zmíním o výkonu správního rozhodnutí a jeho příslušném exekučním orgánu v rámci dělené správy.

2.1. Pojem exekuce a exekuční řízení

Exekuci lze charakterizovat jako nucené vymáhání povinnosti, kdy dlužník dobrovolně nesplnil povinnost mu uloženou a věřitel se pomocí exekučního titulu může domoci svých subjektivních práv. V negativním vymezení se exekucí nerozumí svépomoc, kdy by oprávněný (věřitel) sám vymáhal od povinného (dlužníka) nějaké plnění, které by dlužník nesplnil dobrovolně, ale musí se obrátit na příslušné orgány, které vymohou plnění zákonným způsobem.⁷ Tzn., že obsahem hmotněprávního vztahu mezi subjekty jsou subjektivní práva a povinnosti, které při nesplnění mohou být vymáhány státní mocí.⁸ „Subjektivní právo, které bylo přiznáno rozhodnutím soudu nebo jiného rozhodujícího orgánu, se nuceně uskutečňuje buď samočinně, nebo je k tomu zapotřebí zvláštního řízení, které se nazývá exekuční. Samočinně se uskutečňuje rozhodnutím určené subjektivní právo tehdy, není-li k jeho uskutečnění třeba součinnosti subjektů práva, resp. povinností. V některých případech však podle jejich povahy musí, v jiných případech pak může být jejich hmotné uskutečnění realizováno státní donucovací mocí“.⁹ Tento postup, kdy oprávněné orgány uskutečňují nucenou realizaci subjektivního práva, se nazývá exekucí.¹⁰ Profesor Jan Macur vymezuje exekuci jako „faktické uskutečnění určitého práva na plnění, jež bylo oprávněnému přiznáno vykonatelným rozhodnutím soudu, popřípadě jiného státního orgánu, ale nebylo povinnou stranou poskytnuto dobrovolně a musí být prosazeno donucujícími prostředky státní moci“¹¹ a dodává, že „systém právních vztahů v moderní společnosti, který je založený na příkazujících, zakazujících a dovolujících normách hmotného práva, se může v běžném životě uplatňovat pouze tehdy, jestliže k jejich prosazení stát poskytuje oprávněným

⁷ GROSSOVÁ, M.E. Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi. Praha: Linde Praha a.s., 2007. Str. 23

⁸ SCHELLEOVÁ, I. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 779

⁹ SCHELLEOVÁ, I. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 779

¹⁰ SCHELLEOVÁ, I. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 780

¹¹ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 5

*subjektům možnost použití účinných donucujících prostředků“.*¹² Podobně profesor Josef Fiala vysvětluje pojem exekuce v Právnickém slovníku, „*není-li subjektivní právo přiznané rozhodnutím soudu, eventuelně jiného orgánu, splněno dobrovolně, může být nařízena exekuce jako nucená realizace plnění prováděná oprávněnými orgány, a to v rámci exekučního řízení“.*¹³ Ze shora uvedeného lze dovodit, že exekuce je postup, resp. procesní činnost, k tomu oprávněného soudu nebo jiného správního orgánu a jiných subjektů na této procesní činnosti zúčastněných, který směřuje k zajištění autoritativně přiznaných práv rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu a ke splnění uložených povinností nucenou realizací.¹⁴

Podle právních odvětví můžeme exekuci rozdělit do tří skupin: na exekuci civilní, trestní a správní, a v rámci těchto tří skupin podle toho, jaké povahy bude plnění v exekučním řízení vymáháno, tedy na exekuci peněžitých plnění a exekuci nepeněžitých plnění.¹⁵ Zvláštní úpravu pak mají exekuce o výchově nezletilých dětí.

*„K exekuci dochází v rámci zvláštního civilního soudního řízení, které se nazývá řízením exekučním neboli řízením vykonávacím“*¹⁶, a v rámci zvláštního správního řízení, kde se označuje jako výkon rozhodnutí neboli správní exekuce.¹⁷

*„Obě řízení jsou tak spojena se zvláštními, zákonem stanovenými procesněprávními vztahy, z nichž vyplývají určitá procesní práva a povinnosti zúčastněných subjektů na exekučním řízení, případně i některých třetích osob“.*¹⁸ Z uvedeného vyplývá, že exekuční řízení je obecně postup, kterým k tomu oprávněné orgány (soudy, soudní exekutoři, jiné státní orgány) uskutečňují nucenou realizaci stanovených práv a povinností stran a dalších subjektů.

Ze své povahy je exekuční řízení řízením samostatným a na předchozím řízení nalézacím relativně nezávislým. To lze dovodit i ze skutečnosti, že pro zahájení exekuce může být exekučním titulem i pravomocné a vykonatelné rozhodnutí jiného státního orgánu než soudu. Exekuční řízení tak obecně lze zahájit jen na základě exekučního titulu, tj. rozhodnutí soudů nebo jiných státních orgánů,

¹² MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 1

¹³ FIALA, J. In: Hendrych a kol. Právnický slovník. Praha: C. H. Beck, 2009, pojem „exekuce“

¹⁴ SCHELLEOVÁ, I. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 780

¹⁵ SCHELLEOVÁ, I. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 782

¹⁶ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 5

¹⁷ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 291

¹⁸ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 5

kteřá povinné straně ukládají nějakou povinnost: něco dát (lat. dare) nebo něco konat (lat. facere), něčeho se zdržet (lat. omittere) nebo něco strpět (lat. pati).¹⁹

Co se týče samotného termínu exekuce a exekučního řízení, jejich synonymem v současné době a právní úpravě je pro exekuci termín *výkon rozhodnutí* a pro exekuční řízení termín *řízení vykonávací*. Tato terminologie, která byla založena na čistě politických motivech a byla pouhým překladem z latiny, se užívá od roku 1963, kdy byl přijat OSŘ, až dodnes. Od původní terminologie se striktně upustilo až do listopadu 1989. Dnes jsou již používány oba pojmy jako synonyma, ale přeci jen s malou diferenciací. Pojem výkon rozhodnutí se používá spíše ve spojení s OSŘ a pojem exekuce spíše ve spojení s EŘ, DŘ a SpŘ.

Podobnou „historii“ mají i termíny pro označení subjektů řízení. Původní termíny, označující strany exekučního řízení jako „vymáhající věřitel“ a „dlužník“, užívané před přijetím OSŘ v roce 1963, se změnily na dodnes užívané termíny „oprávněný“ za původního vymáhajícího věřitele a „povinný“ za původního dlužníka. Profesor Jan Macur se ve své knize domníval, že ale tyto pojmy toliko přesně nedefinují samostatné postavení subjektů práva procesního – exekučního.²⁰ Svoji myšlenku postavil na elementárních znacích subjektů takto: *„Základním znakem subjektu „oprávněného“ v exekučním řízení není okolnost, že je nositelem určitého subjektivního hmotného práva, ale okolnost, že vymáhá za pomoci prostředků státního donucení určité plnění, jež mu bylo přiznáno vůči druhé straně vykonatelným rozhodnutím státního orgánu. Podobně zase charakteristickým znakem „povinného“ není pouze to, že je nositelem určité hmotněprávní povinnosti, ale že jeho povinnost (jeho „dluh“) se vztahuje k určitému plnění, jež mu bylo uloženo vykonatelným rozhodnutím a je nuceně uskutečňováno orgány státní moci“*.²¹ Dále také zmínil užívání této terminologie soudy v exekučním řízení a nevhodnosti jazykových formulací výroků, které musí soudy formulovat například takto: „povinný je povinen“ nahradit oprávněnému náklady exekučního řízení, popřípadě že „oprávněný je povinný“ uhradit takové náklady povinnému.²²

V práci je užitá zákonná terminologie SpŘ, resp. DŘ, a terminologie EŘ. Užitím termínu správní exekuce je ekvivalentně myšlena daňová exekuce podle DŘ,

¹⁹ MACHÁČKOVÁ, M. In: Hendrych a kol. Právnícký slovník. Praha: C. H. Beck, 2009, pojem exekuční řízení

²⁰ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 6

²¹ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 6

²² MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 6

resp. podle SpŘ exekuce na peněžitá plnění. Pokud bude užit termín výkon rozhodnutí, bude použit jako ekvivalent exekuce a typicky v případech stanovených OSŘ, ačkoli se budu snažit užívat pojem exekuce i v tomto případě.

2.2. Vývoj exekučního práva

Na začátku této kapitoly je důležité poznamenat, že exekuce nejsou novodobým institutem, ale první zmínky se nacházejí již v 5. stol. př. n. l. a lidský život doprovází až dodnes, kdy jsou upravena právním řádem a dokonce podložena právem ústavním, a to v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS), který stanoví, že se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Tato kapitola pojímá o vývoji exekucí, kdy v počátku byly exekuce prováděny fyzickými tresty a až od 19. stol. se zahajovala exekuce proti majetku.

Počátky exekučního řízení lze zařadit do doby římské. Samotné dějiny římského práva začínají až kolem 5. stol. př. n. l. vydáním Zákona dvanácti desek (lat. *Lex duodecim tabularum*), který byl sepsáním práva obyčejového.²³

Prvních několik desek obsahovaly základy práva procesního, na nichž stálo: „*I. Těm, kteří uznali dluh a byli řádně odsouzeni, budiž dáno zákonných 30 dnů. II. Teprve poté budiž vložena ruka. Ať ho vede před soud. III. Nesplní-li rozsudek a nezaručí-li se nikdo za něj na soudě, ať ho odvede s sebou, spoutá ho buď provazem, nebo okovy o váze 15 liber, ne těžšími, nebo pokud bude chtít, lehčími. IV. Jestliže chce, ať žije ze svého. Pokud nežije ze svého, ať ten, kdo ho drží v poutech, mu dává den libru mouky. Pokud chce, ať dává více. V. Třetího trhového dne ať rozsekají na části. Useknou-li si více či méně, ať jim to neškodí“.²⁴ Je patrné, že jde o exekuci osobní neboli personální, jejímž předmětem je osoba povinného, na rozdíl od exekuce reálné, kde předmětem je dlužníkův majetek. Personální exekuce se uplatňovala po celou dobu středověku až do 19. století a představovala přímé donucení dlužníka tzv. „vězením pro dluhy“, aby dobrovolně zaplatil svůj dluh, případně požádal své příbuzné nebo přátele, aby jeho dluh splatili, neboť mohl být zbaven osobní svobody.²⁵ Čili nejstarší postup, jak vymoci dluh od dlužníka, který ho mohl dobrovolně uznat, anebo byl k němu odsouzen, spočíval v tom, že jak*

²³ KINCL, J. In: Kincl, J., Urfus, V. Skřejpek, M. Římské právo. Praha: C. H. Beck, 1995. Str. 14-15

²⁴ SKŘEJPEK, M. Texty ke studiu římského práva. Praha: Orac, 2001. Str. 33

²⁵ MACUR, J. Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 6

uznání dluhu, tak rozsudek (lat. *sententia*), znamenaly konečné uznání²⁶, „*resp. konstatování práva, tedy skutečnou existenci subjektivního práva oprávněného a zároveň požadavek, aby bylo právě takto deklarované uvedeno do souladu se skutečným stavem*“.²⁷ Odsouzený měl lhůtu 30 dnů, během níž měl dobrovolně udělat to, k čemuž se zavázal, resp. byl odsouzen. V případě, že „*odsouzený dobrovolně svou povinnost nesplnil, nastoupilo státní donucení, exekuce*“.²⁸ (Pozn. klasické římské soudní řízení neopravňovalo odsouzeného se odvolat, čili rozsudek se stával pravomocným a vykonatelným okamžikem vyhlášení.)²⁹

Exekuční řízení na majetkovou exekuci se zahajovalo podáním tzv. *actio iudicati*, českým ekvivalentem by mohla být žaloba z rozsudku, kterou se zpravidla zabavil všechny majetek dlužníka. Tzv. *missio in possessionem rei servandae causa* neboli povolení k zabavení a prodeji dlužníkovy jmění pro uspokojení pohledávek uděloval praetor na žádost věřitele – té doby vítězného žalobce. Mezitím byl ještě vyhlášován konkurs, tj. typ řízení, ve kterém se veřejnou vyhláškou o majetku (lat. *proscriptio bonorum*) vyzývali další věřitelé dlužníka, aby se přihlásili k řízení se svými pohledávkami. Vyhlášením konkursu se stával exekvovaný dlužník osobou bezectnou (lat. *infamis*), to neplatilo, pokud odevzdal svůj majetek věřitelům dobrovolně. Věřitelé, kteří se přihlásili k takovému konkursu, vybrali ze svého středu tzv. správce konkurzní podstaty, resp. správce exekvovaného majetku, a tento správce (lat. *magister bonorum*) měl za úkol nabídnout a prodat exekvovaný majetek jako celek ve veřejné dražbě, a to kupci (lat. *bonorum emptor*), jehož nabídka byla nejvyšší.³⁰ „*Kupec nazývaný bonorum emptor pak nabýval všechna dlužníková aktiva a podle prétorského práva byl jakožto univerzální sukcesor považován za kridatářova (tedy osoby stížené exekucí) dědice. Tento bonorum emptor mohl však být žalován pouze na procento kridatářova majetku, za které tento majetek skutečně vydražil. Za neuhrazený majetek zůstával věřitelům dále zavázán kridatář sám*“.³¹ Právo nakládat s vlastním majetkem kridatářovi zůstalo, ale vzhledem k věřitelům nebylo účinné. Věřitelé byli dokonce oprávněni odporovat takovým dispozicím, které

²⁶ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 60

²⁷ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 60

²⁸ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 60

²⁹ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 60

³⁰ KINCL, J. In: Kincl, J., Urfus, V. Skřejpek, M. *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995. Str. 130 – 131

³¹ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., *Civilní proces*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 61

byly učiněny již před zahájením konkurzu, pokud byly provedeny ke škodě věřitele (lat. *in fraudem creditorum*).³²

K době římské mohu závěrem říci, že v pozdějším vyspělém římském právu se zahajovalo řízení pouze na exekuci majetkovou. Personální exekuci vyloučil svým zákonem Poetelius (lex Poetelia Papiria, z roku 326 př. n. l.). K dalšímu omezení došlo zákonem Iulia (z roku 17 př. n. l.) tak, že pokud dlužník postoupí svůj majetek věřitelům dobrovolně, má právo na zachování určité části svého majetku jakožto jeho životního minima (lat. *beneficium competentiae*). Od konce republiky bylo exekuční řízení zahajováno proti veškerému majetku dlužníka; později, za doby císařství, bylo možné exekvovat i jednotlivé části majetku – nejprve věci movité a teprve pak věci nemovité. Tyto věci na návrh žalobce, kterému vzniklo k těmto věcem exekuční zástavní právo, zabavili úředníci (lat. *apparitores*) a po uplynutí 60 denní lhůty proběhla veřejná dražba, z jejíhož výtěžku věřitel uspokojil svoji pohledávku a přebytek vrátil dlužníkovi.³³

Ve středověku v soudním řízení podle zemského práva převládala zásada formálnosti. Majetková exekuce byla složitá, neboť probíhala exekuční řízení zvlášť na věci movité a zvlášť na věci nemovité. Celé řízení bylo rozděleno na celkem šest etap (stupňů), které na sebe navazovaly a bylo tak nutné tuto posloupnost dodržet. V prvním stupni adresoval věřitel (oprávněný) dlužníkovi (povinnému) tzv. *úmluvu*, resp. upomínku, kterou ho vyzýval ke splnění jeho povinnosti. Pokud věřitel tak neučinil do 3 let a 18 neděl, jeho nárok vůči dlužníkovi zanikl. Ve druhém stupni, pokud úmluva z prvního stupně na dlužníka nepůsobila, pak následoval *zvod*, tj. uvedení věřitele ve statek (nemovitost) dlužníka, který měl povinnost uhradit peněžitou částku, přičemž věřitel se měl hojit na předmětném statku. Držitelem nemovitosti byl však stále dlužník. Jestliže v třetím stupni šlo o exekuci na vydání předmětné nemovitosti, končila tato exekuce tzv. *obranným listem*, jímž byla úřední výzva dlužníkovi od úřadu nejvyššího purkrabího, aby nemovitost vydal. V případě nevydání nemovitosti mu hrozil trest smrti za porušení povinnosti. V případě exekuce na vyplacení peněžité částky, následovalo po zvodu ve čtvrtém stupni tzv. *panování*, které spočívalo v tom, že věřitel musel přijít třikrát s komorníky od zemských desek na statek dlužníka a oznámil poddaným a rychtáři, že úroky

³² KINCL, J. In: Kincl, J., Urfus, V. Skřejpek, M. Římské právo. Praha: C. H. Beck, 1995. Str. 130 – 131

³³ KINCL, J. In: Kincl, J., Urfus, V. Skřejpek, M. Římské právo. Praha: C. H. Beck, 1995. Str. 132

z vysouzené částky si nechá splatit z obilí a dobytka. Předposledním stupněm exekuce na zaplacení peněžité částky bylo *odhádání* neboli úřední odhad předmětné nemovitosti. Odhádání se činilo z toho důvodu, aby se zjistila hodnota nemovitosti v poměru k prosouzené částce, kterou dlužník doposud neuhradil. Posledním stupněm exekuce bylo *panování* či *vdědění*. Věřitel svolal poddané, od kterých přijal slib poddanosti a symbolicky před všemi spálil došek ze střechy na důkaz svého vlastnictví ke statku, jeho právu statek užívat, i zničit. Dlužník se už v tomto stupni řízení bránit nemohl.³⁴

V době osvícenství, za vlády Josefa II, začala nová etapa vývoje práva procesního a tím i exekučního. „*Ten v roce 1781 vydal obecný soudní řád, který na následujících sto let ovlivnil další vývoj občanského soudního řízení. Zejména se začalo důsledně odlišovat civilní a trestní. Civilní řízení bylo ovládáno zásadami dispozičními a projednacími, civilní proces začal vycházet ze zásady rovnosti stran před soudem. I když josefínský občanský soudní řád platil až do roku 1895, tedy do vydání nového exekučního řádu, po roce 1848 přece jen docházelo k některým dílčím změnám. V roce 1873 bylo zavedeno tzv. upomínkové řízení (zákon č. 67/1873 ř. z.), které umožňovalo na základě neformální žádosti uložit při částce 200 zl. žadatelovu odpůrci bez jeho slyšení platebním rozkazem, aby žadatelovi do 14 dní zaplatil jeho peněžitou pohledávku, resp. vydal určitou zastupitelnou movitost, anebo podal proti rozkazu odpor, v důsledku něhož se rozkaz zruší. Pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva měly význam nové exekuční předpisy umožňující vyloučení řady movitých věcí a zákaz exekurovat odděleně příslušenství nemovitosti (zákon č. 74/1888 ř. z.). Stejný význam měly předpisy vylučující z exekuce plat a jiné služební příjmy nepřesahující ročně 600 zl. (zákon č. 68/1873 ř. z.), později 800 zl. (zákon č. 75/1888 ř. z.) a u výslužného a podobných příjmů 500 zl. Účinnost tohoto omezení exekuce nebylo možné vyloučit úmluvou ani jiným právním jednáním“.*³⁵

Důležitým mezníkem byl rok 1895. Bylo vydáno několik předpisů, které upravovaly stádia civilního řízení, organizaci a složení soudů. Tzv. jurisdikční norma s uvozovacím zákonem, nový civilní soudní řád s uvozovacím zákonem a nový exekuční řád s uvozovacím zákonem nabyly účinnosti 1. ledna 1898. V exekučním řízení se zachovala zásada legálního pořádku, a výčet movitostí, které byly vyňaty

³⁴ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 62 – 63

³⁵ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 63-64

z exekučního řízení pro peněžité pohledávky, nový exekuční řád převzal z předchozích předpisů.³⁶

V roce 1918 nastal v Československé republice v procesním právu právní dualismus. Stalo se tak převzetím rakouského a uherského právního řádu. Od počátku však probíhala snaha právo unifikovat. Prvopočátek unifikace můžeme datovat na rok 1928, kdy byla předložena osnova procesního kodexu. Roku 1931 Ministerstvo uveřejnilo Návrh zákona o soudní příslušnosti a civilního řádu soudního a tři roky na to, roku 1934, byla na světě i osnova nového exekučního zákona. Bohužel do konce první republiky k jednotnosti předpisů nedošlo a právní řád platil i v poválečném Československu. Nová právní úprava tak vznikla až v důsledku přijetí nové Ústavy 9. května a tzv. právnícké dvouletky a celé občanské procesní právo s exekučním procesem byly shrnuty do zákona č. 142/1950 Sb., s účinností od 1. 1. 1951, který platil do doby vydání současného OSŘ, s účinností od 1. 4. 1964.³⁷

„V roce 2001 byl do našeho právního řádu zaveden nový druh exekučního řízení, exekuce prováděné soudním exekutorem, a to zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších právních předpisů, doplněným o vyhlášku Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora a odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem a o vyhlášku Ministerstva spravedlnosti č. 331/2001 Sb., o centrální evidenci exekucí. Těmito předpisy je náš právní řád obohacen o další právní instrumenty usnadňující pozici věřitelů.“³⁸ EŘ byl a je průlomem do exekučního práva. Pro věřitele je efektivním a účinným nástrojem pro vymáhání jejich pohledávek vůči dlužníkovi. Zároveň byl zřízen nový právní stav – soudní exekutoři.³⁹

Co se týče historie správního řízení, je poměrně mladá. V 19. století byly již justiční předpisy na vyspělém stupni, ale ve správním právu stále převládala roztržštěná procesní úprava. Správní právo procesní bylo tak upraveno základní kodifikací, avšak s několika anomáliemi. První úpravou, resp. prvním

³⁶ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 64

³⁷ SCHELLE, K. In: Schelleová, I. a kol., Civilní proces. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. Str. 64-65

³⁸ GROSSOVÁ, E. Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi. 5. akt. a dopl. vydání k 1. 1. 2007. Praha: Linde Praha a. s., 2007. Str. 261

³⁹ GROSSOVÁ, E. Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi. 5. akt. a dopl. vydání k 1. 1. 2007. Praha: Linde Praha a. s., 2007. Str. 261

československým správním řádem, bylo vládní nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení). Nahradilo jej nařízení vlády o řízení ve věcech správních z roku 1955. Ovšem to nedosahovalo takových kvalit jako původní nařízení, a stalo se tak jen tzv. „zlatou střední cestou“. Další nařízení vydala vláda jen o pět let později v roce 1960, o správním řízení, které bylo spíše prohlášením. První zákonnou procesní úpravou správního řízení byl zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), s účinností od ledna 1968. Na svou dobu byl zákon velmi zdařilým a progresivním. Představoval určitý všeobecný procesní předpis, který mohly příslušné orgány veřejné moci použít tehdy, pokud ve zvláštním zákoně chyběla samostatná procesní úprava. Postupem času bylo vydáno několik zvláštních právních předpisů, které upravovaly procesněprávní ustanovení. Zákon platil až do 31. 5. 2005, kdy vzhledem k stále narůstajícímu počtu zvláštních úprav bylo potřeba reformy, která by vytvořila nový SpŘ jako univerzální procesní předpis pro celou veřejnou správu. Tím se stal současný SpŘ s účinností od 1. 1. 2006.⁴⁰

Jak je z předcházejících odstavců vidět, exekuční řízení se od dob před naším letopočtem neustále vyvíjí. Dnes je exekuční řízení výrazně modernizováno a stále se vyvíjí s ohledem na nekončící novelizace právních předpisů, které exekuční řízení upravují. Za posledních 15 let dostalo exekuční řízení výrazné změny v podobě zřízení institutu soudních exekutorů v roce 2001, další změnou bylo přijetí DŘ v roce 2009 a další výraznou přeměnou prošlo v roce 2012 v projednávaných novelách Parlamentem ČR.

2.3. Výkon správního rozhodnutí

SpŘ upravuje dva druhy exekucí, které rozlišuje podle povahy uložené povinnosti. Jsou jimi exekuce na peněžitá plnění a exekuce na nepeněžitá plnění. U správní exekuce na peněžitá plnění se SpŘ omezuje pouze na vymezení exekučních titulů v § 104 a věcné příslušnosti k provedení exekuce v § 106 odst. 1 a 2, ve kterém stanoví, kdo je exekučním správním orgánem. Podle následujícího

⁴⁰ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 32, 33

odstavce 3 se pak pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění uplatní postup pro správu daní, který se řídí DŘ.⁴¹

Obecně „*nucený výkon rozhodnutí představuje relativně samostatný postup správních orgánů vedoucí k nucenému splnění povinnosti uložené správním rozhodnutím. Veřejné subjektivní právo nebo veřejná subjektivní povinnost, které byly přiznány nebo uloženy rozhodnutím správního orgánu, se vykonají buď dobrovolně, nebo je k tomu zapotřebí státního donucení prostřednictvím zvláštního řízení*“.⁴² Toto zvláštní řízení se nazývá správní exekuce.

Nezbytným předpokladem exekučního řízení je exekuční titul, kterým je vymezen obsah a rozsah uložené povinnosti povinnému. Exekučními tituly jsou podle § 104 písm. a) SpŘ vykonatelné rozhodnutí správního orgánu uvedené v § 74 SpŘ, jímž může být i vykonatelný příkaz podle § 150 odst. 3 SpŘ, a písm. b) vykonatelný smír schválený správním orgánem ve sporném řízení podle § 141 odst. 8 SpŘ.⁴³ Podmínkou exekučního titulu je vykonatelnost rozhodnutí nebo schváleného smíru nabytím právní moci nebo dnem pozdějším podle výrokové části rozhodnutí. U rozhodnutí ukládajících povinnost k plnění je podmínka vykonatelnosti splněna právní mocí a uplynutím lhůty k dobrovolnému splnění.⁴⁴ Podle § 176 DŘ je exekučním titulem výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní, vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění, nebo vykonatelný zajišťovací příkaz.⁴⁵

„*Při nuceném výkonu povinností, uložených v rozhodnutí správních orgánů, je možno postupovat podle různých právních předpisů. Určující je, kdo v řízení rozhoduje, resp. kdo výkon provádí*“.⁴⁶ Exekuční titul na peněžité plnění vydaný správními orgány může být vykonán správní exekucí podle SpŘ, resp. DŘ, příslušnými exekučními správními orgány nebo se správní orgán v roli oprávněného

⁴¹ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: Správní řád. Komentář. [online]. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. [cit. 1. 5. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁴² HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 291

⁴³ VOPÁLKA, V. In: Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecní část. 8. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012. Str. 399

⁴⁴ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: Správní řád. Komentář. [online]. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. [cit. 1. 5. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁴⁵ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 176

⁴⁶ VOPÁLKA, V. In: Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecní část. 8. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012. Str. 400

může obrátit na soudního exekutora, kdy se exekuce provede podle EŘ. V obou případech se při exekučním řízení subsidiárně použije OSŘ.⁴⁷

Soudního exekutora může požádat o výkon správního rozhodnutí oprávněný správní orgán nebo exekuční správní orgán, tj. správní orgán, který vydal rozhodnutí v I. stupni nebo schválil smír, podle § 105 odst. 2 SpŘ. Na exekuci prováděnou soudním exekutorem spolu se správní exekucí odkazují na kapitolu 3 a následující podkapitoly. Oprávněný nebo příslušný exekuční správní orgán si mohou vybrat mezi správní exekucí a exekucí prostřednictvím soudního exekutora na základě svého dispozičního práva. Exekučním titulem podle § 40 EŘ je vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír. Exekuci prostřednictvím soudního exekutora bude oprávněný nebo exekuční správní orgán volit z důvodu několika faktorů, např. úspěšné vymožení pohledávky nebo rychlost exekuce.⁴⁸

Shrnu-li výkon rozhodnutí ve správním řízení, dá se konstatovat, že správní exekuci na peněžité plnění lze provést podle DŘ, kdy si správní orgány jako exekuční správní orgán vymáhají správní rozhodnutí samy nebo prostřednictvím obecného správce daně, nebo se mohou obrátit na soudního exekutora, který provede exekuci podle EŘ. Dle mého názoru je rozhodujícím faktorem pro volbu mezi správní exekucí a exekucí prostřednictvím soudního exekutora především rychlost a efektivnost exekučního řízení, neméně důležité jsou i celkové náklady provedení exekuce. Peněžitým plněním mohou být například nezaplacená pokuta od městské policie za špatné parkování, nezaplacené různé poplatky (za psa, odpad, vodu), pokuty uložené za správní delikty, náhrada škody, náhrada nákladů řízení, vymáhání pořádkové pokuty.

⁴⁷ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 291

⁴⁸ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 297 – 298

2.4. Exekuční orgán

V této podkapitole je potřeba pro účely dalšího výkladu exekučního řízení vysvětlit, kdo je exekučním orgánem ve správní exekuci (tzv. exekučním správním orgánem) a kdo je příslušný k provedení exekuce v exekuci soudní.

Exekučním správním orgánem je podle § 103 odst. 2 SpŘ správní orgán, který je podle SpŘ nebo zvláštního zákona oprávněn, resp. věcně příslušným, k exekuci. SpŘ upravuje věcnou příslušnost exekuce na peněžité plnění v ustanovení § 106 SpŘ a také obsahuje zvláštní úpravu věcné příslušnosti pro vymáhání pořádkových pokut a nákladů řízení.⁴⁹

Věcně příslušným exekučním správním orgánem k provedení exekuce na peněžité plnění je podle výše zmiňovaného § 106 SpŘ obecný správce daně místně příslušný podle zvláštního zákona, nestanoví-li zákon, že exekučním správním orgánem je správní orgán uvedený v § 105 odst. 1 písm. a)⁵⁰, tj. takový správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír.⁵¹ Obecným správcem daně se rozumí podle zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, celní úřad, který je dle § 8 odst. 2 písm. a) obecným správcem daně podle SpŘ a vykonává správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy⁵², která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků a který vykonává „*správu daní a jiných peněžitých plnění, stanoví-li tak jiný právní předpis*“.⁵³

U exekučního správního orgánu uplatňují exekuční titul a mohou se na něj obrátit aktivně legitimované subjekty, kterými jsou podle § 105 odst. 1 písm. a) SpŘ správní orgány, které vydaly rozhodnutí v prvním stupni nebo které schválily smír nebo podle písm. b) ten, kdo je z exekučního titulu oprávněn. Tyto subjekty se mohou obrátit i na soudního exekutora.⁵⁴ Existuje i druhá možnost, kdy exekučním správním orgánem může být i obecní úřad⁵⁵ nebo krajský úřad⁵⁶, a to tehdy, „*je-li*

⁴⁹ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: Správní řád. Komentář. [online]. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. [cit. 1. 5. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

⁵⁰ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 106 odst. 1

⁵¹ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 105 odst. 1 písm. a)

⁵² O dělené správě v podkapitole 2.5.

⁵³ zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. § 8 odst. 1 písm. c)

⁵⁴ Od 1. 1. 2013 byla zrušena možnost obrátit se o provedení správní exekuce na soud.

⁵⁵ zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. § 149 Orgány obce samy vykonávají správní rozhodnutí jimi vydaná, pokud není podán návrh na soudní výkon rozhodnutí. § 147 odst. 3 cit. zákona Obec vybírá a vymáhá pokuty; výnos pokut uložených obcí je příjmem obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

současně správním orgánem uvedeným v § 105 odst. 1 písm. a)⁵⁷ nebo je-li takovým správním orgánem jiný orgán územního samosprávného celku“.⁵⁸ To platí i v případě orgánů hlavního města Prahy a orgánů městských částí podle § 119 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Subjekty územně samosprávných celků si tak mohou exekuci na peněžitá plnění provádět samy nebo požádat příslušného obecného správce daně podle zvláštního zákona. Obecný správce daně je však ze zákona povinen exekuci provést, pokud ho o to obecní úřad požádá.⁵⁹ Protože se pro exekuci, vybírá a evidenci peněžitých plnění postupuje podle DŘ, potom i obecní úřady, krajské úřady, resp. Magistrát hlavního města Prahy, nebo úřady městských částí, postupují podle DŘ a jsou tzv. správci daně.⁶⁰

Vedle uvedených možností provedení exekuce (možnost provádět exekuci samostatně nebo prostřednictvím obecného správce daně) umožňuje SpŘ v § 105 odst. 2 i DŘ v § 175 odst. 1, požádat o provedení exekuce soudního exekutora⁶¹. Exekučním orgánem v soudní exekuci je soudem pověřený soudní exekutor. Podmínky, kdo se může stát soudním exekutorem, stanoví EŘ.

Z výše uvedeného vyplývá, že správním orgánem může být například obecní nebo krajský úřad, resp. Magistrát hl. města Prahy, Okresní správa sociálního zabezpečení, stavební úřady, Česká obchodní inspekce, aj. Správní orgány nebo oprávněný z exekučního titulu si mohou zvolit mezi dvěma možnostmi. Obrátit se na příslušného obecného správce daně, resp. si provést exekuci samy, nebo požádat o provedení exekuce soudního exekutora. Je to projev dispoziční zásady a je na těchto subjektech, zda zvolí způsob správní exekuce nebo soudní exekuce prostřednictvím soudního exekutora. Důležitým kritériem bude rychlost, úspěšnost, možné způsoby exekuce a náklady exekuce.

⁵⁶ zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů. § 94 odst. 3 Orgány kraje samy vykonávají správní rozhodnutí jimi vydaná, pokud není podán návrh na soudní výkon rozhodnutí. Pokuty uložené krajem vybírá a vymáhá kraj; výnos pokut je příjmem kraje, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

⁵⁷ Čili správním orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír.

⁵⁸ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 106 odst. 2

⁵⁹ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 299 et. GROSSOVÁ, E. Exekuce na peněžitá plnění v současné právní praxi. 5. akt. a dopl. vydání k 1. 1. 2007. Praha: Linde Praha a. s., 2007. Str. 41

⁶⁰ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 299

⁶¹ Do konce roku 2012 byl příslušný k provedení exekuce i soud. Viz zmíněná novela č. 396/2012 Sb., kdy jde o nepřímou novelizace příslušných ustanovení.

2.5. Dělená správa

Dělenou správu upravuje § 161 a § 162 DŘ. „*Jedná se o případy, kdy se pro správu (vybírání, vymáhání, evidenci a s tím související úkony) určitého peněžitého plnění, které se ukládá podle jiného zákona, použijí ustanovení daňového řádu. Každý orgán veřejné moci, který správu specifického peněžitého plnění do veřejného rozpočtu zabezpečuje, se stává správcem daně, aby mohl plnit veškeré potřebné funkce při placení daně. Ten, komu byla peněžitá povinnost uložena, je v procesním postavení daňového subjektu. K dělené správě dochází také v případě, kdy správu placení peněžitého plnění provádí jiný příslušný správní orgán než orgán veřejné moci, který platební povinnost k peněžitému plnění uložil. Pro správní exekuci peněžitých plnění podle správního řádu pak platí ustanovení § 162 odst. 2 až 4 zákona. Podle správního řádu se předpokládá, že uvedenou exekuci provede obecný správce daně podle daňového zákona*“.⁶²

Správcem daně je podle § 10 DŘ správní orgán⁶³ nebo jiný státní orgán v takovém rozsahu, v jakém mu je zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní. Správu daní definuje DŘ v § 1 odst. 2 jako postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. Jejím předmětem jsou daně, které jsou příjmem veřejného rozpočtu, nebo snížením veřejného rozpočtu, kdy veřejným rozpočtem se pro účely DŘ rozumí a) státní rozpočet, státní finanční aktiva nebo rezervní fond organizační složky státu, b) rozpočet územního samosprávného celku, c) rozpočet státního fondu nebo Národní fond, d) rozpočet Evropské unie, nebo e) rozpočet, o němž to stanoví zákon. Daní je přitom peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek, peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona, a peněžité plnění v rámci dělené správy.⁶⁴

„V tomto případě musí správní orgán, který uložil rozhodnutím platební povinnost, předat příslušnému správci daně nezbytné údaje o uložení nebo vzniku této povinnosti, včetně stejnopisu rozhodnutí s vyznačením právní moci. Tyto údaje musí správní orgán předat správci daně ve lhůtě 30 dnů po marném uplynutí lhůty jeho splatnosti. Správce daně, který správu placení peněžitého plnění převzal,

⁶² HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 307

⁶³ Správním orgánem se pro účely DŘ rozumí orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jiný orgán a právnická nebo fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy. viz § 10 odst. 2 DŘ

⁶⁴ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 1, 2, 3 a § 10

*informuje předávající orgán o vývoji, ke kterému při placení uvedené povinnosti došlo. Speciální ustanovení se týká místní příslušnosti. Místní příslušnost správce daně, na kterého přešla povinnost vymáhat peněžité plnění, se řídí sídlem orgánu veřejné moci, který platební povinnost k peněžitému plnění uložil“.*⁶⁵

Pro přehlednost bude použita v následujících částích terminologie DŘ, tedy orgán veřejné moci je označován jako správce daně a ten, komu byla peněžítá povinnost uložena, je označen termínem daňového subjektu.

⁶⁵ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 307

3. Správní exekuce a soudní exekuce na peněžité plnění

Jak jsem již v úvodu zdůvodnila sloučení kapitol správní a soudní exekuce na peněžité plnění do jedné kapitoly, a to pro přehlednost, systematičnost obsahu a vyhnutí se duplicitních kapitol v této práci, bude v následujících podkapitolách komplexně upraveno celé správní a soudní exekuční řízení, s přihlédnutím k právní úpravě, základním zásadám a účastníkům řízení v obou druzích exekucí.

3.1. Prameny exekuce

Na úvod je důležité zmínit, že exekuční právo nemá svoji vlastní ucelenou úpravu, ale je roztrženo do několika právních předpisů ať už podle druhu exekuce (správní, daňová, soudní) nebo podle charakteru vymáhané povinnosti. A to s odkazem na zvláštní právní předpis nebo subsidiární použití jiného právního předpisu. Pro správní exekuci prováděnou exekučními správními orgány je základním právním předpisem SpŘ. Ten upravuje ve svých ustanovení podle povahy plnění exekuci na peněžité i nepeněžité plnění. Úprava však není komplexní, ale jak jsem již výše uvedla jednu z možností, je s odkazem na využití zvláštního právního předpisu v případě vymáhání peněžitého plnění. SpŘ tak v případě peněžitého plnění odkazuje v § 106 odst. 3 na postup pro správu daní, tedy na DŘ. SpŘ se vzhledem ke kogentním ustanovením DŘ nepoužije ani subsidiárně. SpŘ pro exekuční řízení vedené ve smyslu DŘ stanoví toliko jen exekuční titul a uvádí, kdo je exekučním správním orgánem. Až na výjimku základních zásad činnosti správních orgánů podle § 177 odst. 1 SpŘ⁶⁶. Podle § 106 odst. 1 SpŘ je příslušným exekučním správním orgánem obecný správce daně, který definuje zákon o Celní správě České republiky, jak již bylo vysvětleno v podkapitole 2.4.

Od 1. 1. 2013 se v důsledku zrušení dvojkolejnosti mezi OSŘ a EŘ mohou vymáhat peněžité plnění, která lze vykonat podle SpŘ nebo DŘ, pouze soudními exekutory podle EŘ. OSŘ se stal pramenem výkonů rozhodnutí pouze v taxativně stanovených případech § 251 odst. 2 OSŘ⁶⁷. Nicméně v rámci zrušení dvojkolejnosti nebylo zrušeno jeho subsidiární použití jak u správní exekuce podle DŘ, tak u soudní exekuce podle EŘ.

⁶⁶ O zásadách exekučního řízení v následující kapitole 3.2

⁶⁷ Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí: a) o výchově nezletilých dětí, b) nejde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle správního řádu nebo daňového řádu, c) je-li podán návrh na vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady, d) o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným, e) orgánů Evropských společenství, f) jde-li o cizí rozhodnutí.

Na okraj již jen demonstrativně vyjmenuji některé prováděcí předpisy. Na úrovni podzákoných právních předpisů je pak pramenem exekučního práva vyhláška č. 485/2000 Sb., o výši odměny správců podniku, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů, vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí. O způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení stanoví nařízení vlády č. 595/2006 Sb.⁶⁸

Na závěr je důležité zmínit, že v praxi samozřejmě může dojít ke střetu nařízených exekucí. Tento střet pak řeší zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, který upravuje v § 1 postup soudů, soudních exekutorů, správců daně a orgánů veřejné správy při provádění exekucí v případě, jsou-li exekucemi nařízenými soudem, správcem daně nebo orgánem veřejné správy nebo zahájenými u soudního exekutora souběžně postiženy tytéž věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty.⁶⁹

K zamyšlení je pak subsidiarita OSŘ ke SpŘ, která není výslovně zákonem stanovena. Podle výše zmíněného ustanovení § 106 odst. 3 SpŘ, kdy se pro exekuci peněžitých plnění uplatní postup pro správu daní, tedy postup podle DŘ, je však výslovně subsidiární použití OSŘ stanoveno v § 177 odst. 1 DŘ. Je možné konstatovat, že sic zprostředkovaně, resp. odkazem na DŘ, se OSŘ aplikuje i v případě vymáhání peněžitých plnění podle SpŘ.

3.2. Základní zásady

Tak jako v každém řízení jsou i v tom vykonávacím (správním i soudním) aplikovány určité zásady. Ve správním řízení jsou to zásady pro celé správní řízení společné a dále zásady specifické, pro které je určující povaha správní exekuce.⁷⁰ U správní exekuce na peněžitá plnění postupující podle DŘ se v důsledku

⁶⁸ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 531-532

⁶⁹ zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. § 1

⁷⁰ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 292

subsidiárního užití OSŘ vychází právě ze zásad upravených OSŘ. To stejné platí u soudní exekuce prostřednictvím soudního exekutora, ačkoli v tomto případě jsou tyto zásady upraveny přímo v EŘ. Nicméně se shodují se zásadami upravenými OSŘ, proto v následujících odstavcích představím zásady pro správní i soudní exekuci společně, někde s upřesněním paragrafového znění podle EŘ, a případnou diferenciaci vyzdvihnu.

Mezi *základní zásady* můžu jmenovat např. zásadu dispoziční a zásadu oficiality, zásadu projednací a zásadu vyšetřovací, zásadu rovnosti, zásadu volného hodnocení důkazů nebo zásadu legálního pořádku.

Dispoziční zásada se projeví zásadně při zahájení exekuce, která se dle § 35 odst. 1 EŘ a § 37 odst. 1 EŘ zahajuje na návrh oprávněného subjektu nebo na návrh toho, kdo prokáže, že na něho právo z rozhodnutí přešlo nebo bylo převedeno.⁷¹ Do konce roku 2012 bylo na oprávněném subjektu, zda se rozhodne podat návrh na zahájení exekučního řízení u příslušného soudu, kterým bude návrh na zahájení výkonu rozhodnutí podle ustanovení OSŘ, anebo u soudního exekutora, kdy se řízení povede podle EŘ.⁷² Tato možnost oprávněného subjektu je od 1. 1. 2013 omezena zrušením dvojkolejnosti. Oprávněný subjekt může podat návrh na zahájení exekuce pouze u soudního exekutora. Exekuční tituly, které lze vykonat podle SpŘ nebo DŘ, byly z pravomoci soudů vyňaty.⁷³ Dispoziční zásadou účastníka je pak i v průběhu řízení např. návrh na změnu exekutora, návrh na odklad exekuce, návrh na zastavení exekuce nebo podání odvolání proti rozhodnutí exekutora. Zásada oficiality pak prochází celým exekučním řízením, neboť exekuční orgán činí úkony směřující k provedení exekuce i bez návrhu účastníků a vede exekuci až do vymožení pohledávky a jejího příslušenství nebo vynucení jiné vymáhané povinnosti, nákladů exekuce a nákladů oprávněného,⁷⁴ jak také stanoví § 45 odst. 2 EŘ. Správní exekuce na rozdíl od té soudní může být zahájena i ex offo.

⁷¹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 37 odst. 1

⁷² LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 570

⁷³ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 251 odst. 2 Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí, nejde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle správního řádu nebo daňového řádu.

⁷⁴ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 45 odst. 2

Zásada vyšetřovací udává exekučnímu orgánu povinnost zkoumat všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce, jinými slovy zda oprávněný podal návrh na zahájení exekuce se všemi náležitostmi a důvodně.⁷⁵

Tak jako v nalézacím řízení, i v exekučním řízení jsou si účastníci procesně rovni a platí zásada procesní rovnosti stran. Je důležité, aby se všemi stranami řízení bylo jednáno stejně a nepřiznávalo se jedné ze stran lepší, resp. horší postavení než druhé straně. Zda novela tuto zásadu naplnila, je na pováženou. Neboť rovnost zbraní mezi stranami není dle mého názoru stoprocentně dodržena. To spatřuji stejně jako doktor Karel Svoboda např. v situaci, kdy oprávněný podle § 39 EŘ má možnost v určené lhůtě řádně opravit svůj exekuční návrh, pokud neobsahuje všechny stanovené náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý, kdežto povinný, který je oprávněn podat návrh na zastavení exekuce podle § 55 EŘ opravný krok udělat nesmí a exekutorem bude návrh odmítnut.⁷⁶

Další důležitou zásadou je zásada legálního pořádku. Exekuční řízení je ze zákona rozfázované a postup exekučního orgánu je tak přesně předepsán. Pro zahájení exekuce je potřeba exekučního návrhu a exekučního titulu, v případě soudní exekuce musí soud pověřit vedením exekuce soudního exekutora, který po pověření může začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného. Je zapotřebí vyrozumět o zahájení exekuce oprávněného i povinného, což se liší při konkrétních způsobech provedení exekuce. Takto postupně, úkon za úkonem, se bude postupovat až do samotného skončení exekuce. Tedy není možné, aby se uskutečnil např. soupis věcí, aniž by bylo zahájeno exekuční řízení.

Za *speciální zásady* můžeme označit zásadu formalizace předpokladů exekuce, zásadu ochrany a obrany povinného, zásadu ochrany a obrany třetích osob, zásadu přiměřenosti, zásadu pořadí exekučních případů a specifické zásady související s rozvrhovým řízením, tj. zásada přednosti, zásada priority a zásada proporcionality.

Předpokladem zásady formalizace předpokladů exekuce je prokázání rozhodných skutečností oprávněným pomocí veřejných listin. Veřejnými listinami je tedy exekuční titul potřebný k nařízení exekuce. Dále listiny vydané anebo ověřené státním orgánem nebo notářem, jimiž je prokazován přechod práv a povinností

⁷⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 37 odst. 1, 2 a §39

⁷⁶ SVOBODA, K. Nové instituty českého civilního procesu. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. Str. 148

na jinou osobu, než jaká vyplývá z exekučního titulu (§ 36 odst. 4 EŘ), anebo splnění podmínek nebo splnění vzájemné povinnosti oprávněného, pokud bylo to, co ukládá exekuční titul, na tyto podmínky vázáno (§ 43 EŘ).⁷⁷ To však neplatí při správní exekuci. U správní exekuce podle DŘ není možné právo z exekučního titulu převést na někoho jiného, stejně tak povinnost je směřována ke konkrétní osobě. Toto omezení vychází ze subsidiarity OSŘ (§ 256), který se v tomto případě nepoužije.

Další specifickou zásadou je zásada obrany povinného. Jak již bylo řečeno, „*exekuční řízení slouží k nucené realizaci exekučního titulu v případě, kdy povinný neplnil dobrovolně*“.⁷⁸ Zákon ovšem musí myslet i na zájmy a práva povinného, který má právo na spravedlivý proces zakotvené v ústavním zákoně v LZPS. Jeho procesním právem je např. podání návrhu na odklad exekuce, návrh na zastavení exekuce či návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu, resp. podat vylučovací žalobu. Se zásadou obrany povinného souvisí zásada ochrany povinného, která spočívá v uspokojení práv oprávněného a zároveň povinného chrání. Ochranou povinného je např. vymáhání plnění pouze zákonem stanovenými způsoby a v přiměřené výši⁷⁹, dále institut nezabavitelných částek⁸⁰ či nezabavitelných věcí⁸¹. Povinný může také podat návrh na odklad exekuce.⁸²

Za tím je potřeba v exekučním řízení chránit a bránit třetí osoby. Zásada ochrany a obrany třetích osob se projeví např. v exekvovaném majetku, kdy nesmí být exekvován majetek třetích osob, pokud k tomu neexistuje právní důvod. Pokud by byl sepsán majetek třetí osoby, může se bránit podáním návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, resp. excindační žalobou.⁸³

⁷⁷ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 573

⁷⁸ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 573

⁷⁹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. §58. Uplatní se tedy zásada přiměřenosti. Zásada přiměřenosti se uplatní i v případě správní exekuce

⁸⁰ O nezabavitelných částkách dále u exekuce srážkami ze mzdy.

⁸¹ § 321 a 322 zákona č. 99/1963 Sb, občanský soudní řád (ve znění pozdějších předpisů), definuje nezabavitelné věci jako věci, které povinný nutně potřebuje k uspokojování svých hmotných potřeb nebo potřeb jeho rodiny, k plnění pracovních úkolů, anebo věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly

⁸² MACKOVÁ, A. In: Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. akt. a dopl. vydání. Linde Praha a.s., 2011. Str. 477-478

⁸³ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 575

Zásada pořadí exekučních případů ukládá soudnímu exekutorovi povinnost vést exekuce v pořadí, v jakém mu byly doručeny exekuční návrhy od oprávněných.⁸⁴

Zásada přednosti, priority a proporcionality jsou uplatňovány při řešení střetu různých pohledávek. Zásada přednosti znamená, že některé pohledávky musí být ze zákona upřednostněny před pohledávkami jinými. Například absolutně přednostními pohledávkami jsou pohledávky výživného, které jsou upřednostňovány přede všemi jinými pohledávkami (§ 279 odst. 2 písm. a) OSŘ).⁸⁵ Zásada priority spolu se zákonem stanoví pořadí pohledávek např. podle dne, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí nebo u nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu pro více pohledávek, uspokojí se jednotlivě podle svého pořadí.⁸⁶ Pokud dosažený výtěžek z prodeje nestačí k uspokojení několika pohledávek stejného pořadí, uspokojí se tyto pohledávky poměrně a platí tak zásada proporcionality.⁸⁷

Na závěr uvedu postup uplatnění zásad činnosti správních orgánů jako správců daně, resp. obecných exekučních orgánů „*Je nutné říci, že § 177 odst. 1 SpŘ stanoví: Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případě, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídajících těmto zásadám neupravuje*“.⁸⁸ Zmiňovaným zvláštním zákonem je DŘ, který upravuje základní zásady správy daní v § 5 až § 9. Vzhledem k výše uvedenému bude potřeba při aplikaci základních zásad sledovat úpravu v obou zákonech, tedy ve SpŘ i DŘ, kdy přednostně se použijí zásady pro správu daní. I když DŘ výslovně vylučuje v § 262 použití SpŘ, tak v případech, kdy DŘ neobsahuje ekvivalentní úpravu zásad upravených SpŘ, budou se aplikovat zásady správního řízení.⁸⁹

Z uvedeného vyplývá, že ať už cestou správní exekuce podle DŘ nebo cestou soudní exekuce podle EŘ se v obou případech řízení uplatní stejné zásady, někdy s malichernými odlišnostmi.

⁸⁴ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 46 odst. 3

⁸⁵ MACKOVÁ, A. In: Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. akt. a dopl. vydání. Linde Praha a.s., 2011. Str. 478

⁸⁶ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 280 odst. 3 a § 309

⁸⁷ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 576

⁸⁸ PEČINKA, H., Správní exekuce na peněžité plnění. Právní rádce 2006, č. 7. Str. 41

⁸⁹ PEČINKA, H., Správní exekuce na peněžité plnění. Právní rádce 2006, č. 7. Str. 41

3.3. Procesní podmínky a účastníci řízení

Tak jako každé řízení má i to exekuční jisté předpoklady provedení exekuce, jimiž je splnění zákonem stanovených procesních podmínek. Pokud není tento předpoklad naplněn, nemůže být exekuce nařízena ani provedena. Procesními podmínkami jsou tyto: „a) účastník řízení nesplnil dobrovolně povinnost uloženou mu správním rozhodnutím nebo schváleným smírem nebo povinnost uhradit určitou finanční částku stanovenou zvláštním právním předpisem, b) existuje podklad pro exekuci (exekuční titul), c) uplynula stanovená lhůta ke splnění povinnosti, d) nedošlo k prekluzi (zániku) možnosti vymáhání plnění, e) byl podán návrh nebo podnět na správní exekuci, f) existence příslušného správního orgánu“.⁹⁰ Tyto podmínky se v této kapitole budu snažit stručně blíže charakterizovat.

Předpokladem pro zahájení exekučního řízení je nesplnění povinnosti uložené povinnému vykonatelným rozhodnutím (§ 74 SpŘ) nebo schváleným smírem (§ 141 odst. 8 SpŘ) ve stanovené lhůtě. Vykonatelné rozhodnutí nebo vykonatelný schválený smír jsou exekučními tituly, které jsou podkladem pro vydání exekučního příkazu podle § 178 odst. 2 DŘ. V případě soudní exekuce pro podání exekučního návrhu podle § 37 odst. 2 EŘ jsou exekučními tituly dle § 40 odst. 1 písm. a) EŘ vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, písm. e) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír, písm. f) vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.⁹¹ Pod písm. a) citovaného paragrafu je vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, které může být vydáno kromě OSŘ, EŘ i podle soudního řádu správního zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.⁹² Exekučními tituly, které lze podřadit pod § 40 odst. 1 písm. e) EŘ, jsou nejen „rozhodnutí správních orgánů vydávaná podle správního řádu, jejichž vykonatelnost lze dovodit z ustanovení § 74, 104 a § 105 odst. 2 SpŘ“⁹³, ale i rozhodnutí vydávaná podle DŘ a další rozhodnutí vykonatelná podle zvláštních

⁹⁰ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 293 – 294

⁹¹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 40 odst. 1 písm. a), e), f)

⁹² KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 138

⁹³ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 138

právních předpisů, např. blok na pokutu za přešůpek podle přešůpkového zákona⁹⁴, rozhodnutí České obchodní inspekce o uložení pokuty či platební výměry ve věcech zdravotního pojištění.⁹⁵ Vykonatelná rozhodnutí a výkazy nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení, tedy exekuční titul dle § 40 odst. 1 písm. f) EŘ, upravuje zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.⁹⁶

Podmínkou vykonatelnosti rozhodnutí nebo schváleného smíru je marné uplynutí lhůty stanovené ve výroku správního rozhodnutí, kterou stanovil správní orgán povinnému k dobrovolnému splnění povinnosti. Pokud však v exekučním titulu není lhůta ke splnění uvedena, „*má se za to, že povinnosti uložené exekučním titulem je třeba splnit do tří dnů od právní moci rozhodnutí*“.⁹⁷ Vykonatelným se pak exekuční titul stává dnem uplynutí lhůty k dobrovolnému splnění povinnosti (tzv. formální vykonatelnost). Podmínky formální vykonatelnosti stanoví právní předpis, podle kterého byl exekuční titul vydán.⁹⁸ Jsou jimi např. § 74 SpŘ pro rozhodnutí vydaná ve správním řízení, § 103 odst. 2 DŘ pro rozhodnutí v daňovém řízení, nebo rozhodnutí ve věcech pojistného na sociální zabezpečení podle zvláštního zákona.⁹⁹ V případě, kdy není lhůta ke splnění ve výroku rozhodnutí nebo schváleného smíru určena, je třeba dodatečně lhůtu stanovit a doplnit tak obligatorní náležitost výroku rozhodnutí. Důsledkem toho je vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. c) SpŘ, kdy se nové rozhodnutí vydá z důvodů dodatečného stanovení lhůty ke splnění povinnosti. Materiálně je pak exekuční titul vykonatelný, pokud obsahuje zákonem stanovené náležitosti, tj. „*obsahuje přesnou specifikaci 1) osoby z titulu oprávněné a osoby z titulu povinné, 2) obsahu práva*

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2501/2006. „Blok na pokutu za přešůpek, obsahuje-li zákonem předepsané náležitosti, je coby vykonatelné rozhodnutí orgánu státní správy nebo územní samosprávy exekučním titulem podle § 40 odst. 1 písm. e) zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu.“

⁹⁵ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 138, 139

⁹⁶ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 139

⁹⁷ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 298

⁹⁸ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 137, 152

⁹⁹ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 547

*a jemu odpovídající povinnosti, která má být vymožena, 3) rozsahu vynucované povinnosti, 4) lhůty k plnění“.*¹⁰⁰

Obecně proti rozhodnutí, ať řádného nebo nového, je přípustný opravný prostředek formou odvolání. Poté se musí znovu počkat na nabytí právní moci a uplynutí stanovené lhůty. Stejně upravuje lhůtu pro placení daně i DŘ v § 160 odst. 1, kdy lhůta pro placení daně začne běžet dnem splatnosti daně a jde-li o nedoplatek z částky daně s náhradní lhůtou splatnosti, začne lhůta pro placení běžet náhradním dnem splatnosti daně. V případě exekuce na peněžítá plnění podle DŘ je třeba vyčkat do doby, kdy je zřejmé, že platba nebyla ve stanovené lhůtě zaplacená. DŘ pak stanoví v § 163 a následujících způsob placení daní, kdy daň se platí příslušnému správci daně typicky bezhotovostním převodem nebo v hotovosti.¹⁰¹

Rozhodnutí k uložení peněžitého plnění vykonávající se podle DŘ lze vymáhat do 6 let po uplynutí lhůty pro placení daně, nejpozději do 20 let, kdy končí lhůta pro placení daně od dne její splatnosti.¹⁰² Lhůta pro vymáhání je prekluzivního charakteru. Vztahuje se nejen na exekuci správní, ale i na exekuci prostřednictvím soudního exekutora. Uplynutím lhůty právo na výkon rozhodnutí prekluduje a rozhodnutí ukládající peněžitou povinnost se stává neúčinným.¹⁰³

Jak jsem již uvedla výše v podkapitole 3.2., správní i soudní exekuce se provádí na návrh (projev dispoziční zásady) osoby oprávněné z exekučního titulu nebo na návrh správního orgánu, který vydal rozhodnutí, resp. exekuční titul, v prvním stupni nebo schválil smír. *„Správní orgán, který dal podnět k provedení exekuce, nemusí být vždy orgánem, který je oprávněn exekuci provést (exekuční správní orgán). Není-li exekuční správní orgán totožný s vymáhajícím orgánem, na podkladě jehož aktu má být proveden výkon rozhodnutí, je třeba, aby tento doklad byl opatřen doložkou vykonatelnosti. Příslušný k vydání této doložky je správní orgán, který vedl řízení v I. stupni“.*¹⁰⁴

¹⁰⁰ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 137

¹⁰¹ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 294 – 295

¹⁰² zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 160 odst. 1, 5

¹⁰³ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 295

¹⁰⁴ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 297

K existenci příslušného exekučního orgánu (bod f) odkazují na kapitolu 2.4. a dále budu pokračovat k stanovenému cíli kapitoly vymezením účastníků exekučního řízení.

Účastníky řízení jsou obecně na jedné straně oprávněný z exekučního titulu a na druhé straně povinný z téhož exekučního titulu. Pro účely správní exekuce vedené podle DŘ se oprávněný označuje jako správce daně a povinný jako daňový dlužník. Oprávněným je správní orgán nebo osoba, která je z exekučního titulu oprávněna. Povinným je ten, komu byla v exekučním titulu uložena povinnost. Podle § 10 odst. 3 DŘ má správce daně způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost. Způsobilost být účastníkem řízení a procesní způsobilost vyplývá z § 19 a 20 OSŘ, zastupování za stát pak § 21a a 21b, OSŘ jak budu vysvětlovat níže.

Podle EŘ je účastenství upraveno v § 36 EŘ, podle kterého jsou účastníky řízení oprávněný a povinný a tvoří tak dvě procesní strany, kdy „*oprávněným je ten, kdo sám sebe jako oprávněného označí v návrhu na nařízení exekuce, a povinným je ten, kdo je v tomto návrhu takto označen*“.¹⁰⁵ Aby oprávněný, povinný a další zúčastněné osoby řízení (např. plátce mzdy nebo třetí osoby, které jsou jiné než daňový subjekt a mají práva a povinnosti při správě daní) mohli být účastníky řízení, musí splňovat procesní podmínky. Za prvé musí mít způsobilost být účastníkem řízení ve smyslu § 19 OSŘ¹⁰⁶, neboli musí mít tzv. právní subjektivitu podle hmotného práva. Pokud by tuto podmínku způsobilosti účastník nesplnil, jednalo by se o neodstranitelnou podmínku a řízení by muselo být podle § 104 odst. 1 OSŘ zastaveno.¹⁰⁷ Způsobilost být účastníkem exekučního řízení má podle § 19 OSŘ věty za středníkem např. Usnesením MěS v Praze, sp. zn. 20 Co 453/2003 ze dne 27. 10. 2003 Pražská správa sociálního zabezpečení jako vymáhající správní orgán, který vydal v prvním stupni vykonávaný výkaz nedoplatků (podle § 104g zákona č. 582/1991 Sb.) ve smyslu § 72 odst. 1 a 2 zák. č. 71/1967 Sb. (správní řád). Stejně tak orgán obce jako správce daně je způsobilým účastníkem exekučního řízení o vybírání pokut a poplatků sankční povahy uložených v přestupkovém řízení, což

¹⁰⁵ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 113

¹⁰⁶ Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti; jinak ten, komu ji zákon přiznává

¹⁰⁷ Jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví.

potvrdil svým usnesením Nejvyšší soud ČR, sp. zn. 20 Cdo 998/2003 ze dne 30. 9. 2004.¹⁰⁸

Za druhé, vedle způsobilosti být účastníkem řízení, musí mít účastník řízení i procesní způsobilost podle § 20 OSŘ¹⁰⁹, která je ekvivalentní se způsobilostí k právním úkonům v hmotném právu. Na rozdíl od právní subjektivity, není nedostatek procesní způsobilosti „na závadu“. V případě, že účastník nemá procesní způsobilost, může být zastoupen nebo mu může zákon procesní subjektivitu přiznat. Zastoupení, resp. jednání za stát, obec a vyšší územně samosprávný celek upravuje § 21a a 21b OSŘ.¹¹⁰ Za stát vystupuje Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových¹¹¹, za který jedná zaměstnanec úřadu pověřený jeho generálním ředitelem, nebo organizační složka státu, příslušná podle zvláštního právního předpisu v ostatních případech, za kterou jedná vedoucí organizační složky státu nebo pověřený zaměstnanec.¹¹² Za obec a vyšší územně samosprávný celek jedná ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn je zastupovat navenek, nebo jejich pověřený zaměstnanec.¹¹³ V druhém případě procesní subjektivita může být zákonem přiznána výslovně anebo mlčky tak, že s určitým subjektem jedná jako se způsobilým účastníkem řízení. Zákon například přiznává procesní subjektivitu správci daně, státnímu zastupitelství, celnímu úřadu nebo správnímu orgánu.¹¹⁴

Účastníkem řízení může být i manžel povinného, pokud jde o věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které patří do SJM, a jsou-li exekučním příkazem postiženy.¹¹⁵

Exekuční řízení lze vést i proti jinému, resp. ve prospěch jiného, než kdo je v exekučním titulu označen jako povinný, resp. oprávněný, jen tehdy, pokud je prokázáno, že na povinného přešla povinnost nebo na oprávněného přešlo nebo bylo převedeno právo z exekučního titulu. To lze prokázat jen listinou vydanou anebo

¹⁰⁸ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 121

¹⁰⁹ Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práva a brát na sebe povinnosti.

¹¹⁰ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 113

¹¹¹ v případech stanovených zákonem č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

¹¹² zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. §21a odst. 1

¹¹³ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. §21b odst. 1

¹¹⁴ DOLEŽÍLEK, J. In: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 104, 108.

¹¹⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 36 odst. 2

ověřenou státním orgánem nebo notářem.¹¹⁶ To neplatí při vymáhání povinnosti ve smyslu správní exekuce, § 256 OSŘ se subsidiárně nepoužije.

Na závěr malé shrnutí. Účastenství v exekučním řízení je podmíněno právní subjektivitou čili subjektivitou být účastníkem řízení a procesní subjektivitou, která když není, může být účastník zastoupen nebo mu může být procesní subjektivita přiznána. Účastníky řízení jsou oprávněny jako orgán veřejné moci, resp. správní exekuční orgán, a povinný.

3.4. Zahájení exekuce

*„Výkon rozhodnutí správních orgánů je upraven ve správním řádu, který vymezuje postup správních orgánů při nařizování a provádění exekuce pravomocných a vykonatelných rozhodnutí, která ukládají peněžité plnění v ustanovení § 103 - § 106 SpŘ“.*¹¹⁷

Před zahájením daňové exekuce může správce daně vhodným způsobem upozornit daňový subjekt o výši jeho nedoplatku a tím ho současně upozornit na následky spojené s jejich neuhrazením, jak vyplývá z § 153 odst. 3 DŘ.¹¹⁸ Vyrozumění daňového subjektu, které se zasílá na základě zásady součinnosti, je dispozitivním úkonem správce daně, který, pokud by hrozilo vyrozuměním daňového subjektu zmaření exekuce, zahájí řízení i bez takové výzvy k úhradě nedoplatku. Podle § 159 odst. 1 DŘ může daňový subjekt podat proti vyrozumění námitky v subjektivní lhůtě 30 dnů, tedy ode dne, kdy se o úkonu dozvěděl.¹¹⁹ *„Nezaplatí-li daňový dlužník splatný daňový nedoplatek, včetně nedoplatku na pokutách, které mu byly uloženy v zákonné lhůtě, správce daně je povinen zahájit vymáhání“.*¹²⁰

Před zahájením exekučního řízení musí správce daně posoudit existenci exekučního titulu, splnění podmínek formální a materiální vykonatelnosti exekučního titulu, a zda neuplynula prekluzivní lhůta pro placení daně ve smyslu § 160 DŘ (viz kapitola 3.3. Procesní podmínky exekuce a účastníci řízení). Vzhledem k vymáhání správních rozhodnutí v rámci dělené správy, je třeba

¹¹⁶ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 36 odst. 3, 4

¹¹⁷ GROSSOVÁ, E. Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi. 5. akt. a dopl. vydání k 1. 1. 2007. Praha: Linde Praha a. s., 2007. Str. 124 – 125

¹¹⁸ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 153 odst. 3

¹¹⁹ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 300

¹²⁰ HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 300

posuzovat existenci exekučního titulu z hlediska naplnění podmínek formální a materiální vykonatelnosti podle SpŘ.¹²¹ Materiálně vykonatelné správní rozhodnutí je podle § 67 odst. 1 SpŘ rozhodnutí, ve kterém správní orgán zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti v určité věci konkrétní osobě (tzv. konstitutivní rozhodnutí) nebo prohlašuje, že konkrétní osoba má anebo nemá práva nebo povinnosti (tzv. deklaratorní rozhodnutí), případně rozhoduje v zákonem stanovených případech o procesních otázkách (tzv. procesní rozhodnutí). Rozhodnutí musí obsahovat dále výrok, odůvodnění a poučení. Ve výrokové části jsou určena konkrétní práva a povinnosti jmenovitě určených účastníků neboli rozhodnutí ve věci. *„Je proto důležité, aby byl výrok přesný a určitý, neboť nepřesnost a neurčitost výroku může mít za následek skutečnost, že rozhodnutí bude nevykonatelné. Musí z něj být zřejmé, co bylo předmětem rozhodování a na základě jakého ustanovení a právního předpisu správní orgán rozhodl“*.¹²² Obligatoří náležitostí výroku rozhodnutí, kterým je určeno peněžité plnění, je i určení lhůty ke splnění povinnosti. Jak jsem uvedla, součástí rozhodnutí je i odůvodnění, které *„obsahuje důvody výroku (argumenty, na kterých je rozhodnutí postaveno), podklady pro jeho vydání a další náležitosti podle odstavce 3 a v poučení se uvádějí údaje podle odstavce 5. V určitých případech může mít rozhodnutí pouze výrokovou část a poučení, a to v případě, kdy správní orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví a odůvodnění v souladu s § 68 odst. 4 neuvádí“*.¹²³ Po formální stránce je rozhodnutí správního orgánu vykonatelné, pokud je pravomocné a správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, vyznačí na písemném vyhotovení rozhodnutí podle § 75 odst. 1 SpŘ *„právní moc nebo vykonatelnost rozhodnutí a zároveň vyznačí den vyhlášení tohoto rozhodnutí nebo den, kdy byla písemnost předána k doručení“*.¹²⁴

„Daňová exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu, čímž je zahájeno exekuční řízení“.¹²⁵ Náležitosti exekučního příkazu jsou taxativně vymezeny zákonem, konkrétně v § 178 odst. 2 DŘ. Podle citovaného paragrafu musí exekuční

¹²¹ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 385, 401

¹²² GROSSOVÁ, E. Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi. 5. akt. a dopl. vydání k 1. 1. 2007. Praha: Linde Praha a. s., 2007. Str. 44

¹²³ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: Správní řád. Komentář. [online]. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. [cit. 1. 6. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹²⁴ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 75 odst. 1

¹²⁵ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 178

příkaz obsahovat způsob provedení daňové exekuce, výši nedoplatku¹²⁶, pro který je exekuce nařizována, výši exekučních nákladů podle § 183 odst. 1 a 2, a odkaz na exekuční titul. Protože exekuční příkaz má povahu individuálního správního aktu (rozhodnutí), musí obsahovat náležitosti stanovené v § 102 odst. 1 DŘ, podle kterého rozhodnutí obsahuje a) označení správce daně, který rozhodnutí vydal, b) číslo jednací, popřípadě číslo platebního výměru, c) označení příjemce rozhodnutí, d) výrok s uvedením právního předpisu, podle něhož bylo rozhodováno, a jde-li o platební povinnost, také částku a číslo účtu příslušného poskytovatele platebních služeb, na který má být částka uhrazena, e) lhůtu k plnění, je-li nutné ji stanovit, f) poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku, g) podpis úřední osoby s uvedením jména, příjmení a pracovního zařazení a otisk úředního razítka; tuto náležitost lze nahradit uznávaným elektronickým podpisem úřední osoby, h) datum, kdy bylo rozhodnutí podepsáno.¹²⁷

Exekuční příkaz musí být podle § 178 odst. 4 DŘ doručen dlužníkovi a dalším příjemcům (např. plátcí mzdy, poskytovateli platebních služeb, poddlužníkovi, manželovi, nebo katastrálnímu úřadu). V rámci jednotlivých způsobů exekuce je upraveno, komu se exekuční příkaz doručuje. Proti exekučnímu příkazu lze podat odvolání bez suspensivního účinku do 15 dnů ode dne doručení. K podání odvolání je oprávněn každý, komu je exekuční příkaz doručen. Odvolací důvody se pak budou odvíjet od konkrétní osoby, která odvolání podala.¹²⁸

Protože se jedná o exekuci správního rozhodnutí v rámci dělené správy a exekuce se vede podle DŘ, je třeba zkoumat podmínky před zahájením exekuce podle SpŘ nebo zvláštního zákona. Exekuční příkaz se pak již vydává podle DŘ, který určí jeho obsah, a doručuje se příslušným osobám, dlužníkovi a těm, kterým se doručuje podle zvoleného způsobu k provedení exekuce. Proti exekučnímu příkazu je možné podat odvolání bez suspensivního účinku např. pro vyloučení majetku, uhrazení pohledávky poddlužníkem dlužníkovi, dlužník již nepracuje pro plátce mzdy, kterému byl exekuční příkaz doručen, aj.

¹²⁶ Výše nedoplatku se skládá z nedoplatku na dani a jejího příslušenství. Exekuce je nařizována i ohledně úroku z prodlení, o který se vymáhá částka v průběhu řízení navyšuje. Součástí exekučního příkazu bude také způsob výpočtu úroku z prodlení do budoucna.

¹²⁷ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 102 odst. 1 písm. a) – h)

¹²⁸ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 407 - 408

Jak již bylo výše řečeno, jak správní exekuce, tak i soudní exekuce se zahajuje na návrh¹²⁹ a je zahájena dnem, kdy exekuční návrh došel soudnímu exekutorovi. Návrh může podat stejně tak pouze oprávněný a u soudní exekuce i ten, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z exekučního titulu, a to pokud povinný nesplní dobrovolně povinnost uloženou mu exekučním titulem nebo jde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle SpŘ nebo DŘ.¹³⁰ V exekučním návrhu musí oprávněný označit soudního exekutora, který má exekuci vést, spolu s uvedením jeho sídla. Obecnými náležitostmi exekučního návrhu jsou: kdo takový návrh podává, v jaké věci, čeho má být dosaženo a musí být podepsán a datován. Dále musí obsahovat jméno a příjmení účastníků, jejich trvalý pobyt, jejich rodné číslo či datum narození, nebo pokud se jedná o právnickou osobu obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo. V exekučním návrhu musí být také přesné označení exekučního titulu¹³¹, uvedení povinnosti, která má být vymožena, údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, a označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává. V návrhu není uveden způsob provedení exekuce, ten určí sám exekutor. Ke splnění podmínek pro zahájení exekučního řízení je zapotřebí připojit k exekučnímu návrhu originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu s doložkou vykonatelnosti, případně stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti.¹³²

*„Exekutor, kterému došel exekuční návrh, požádá exekuční soud¹³³ nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření a nařízení exekuce“.*¹³⁴ Žádost o pověření se podává spolu s exekučním návrhem oprávněného a všemi listinami, které k návrhu připojil, na elektronickém formuláři prostřednictvím aplikace určené k podání takové žádosti.¹³⁵ Ta umožňuje automatické převedení dat do informačního systému soudu i do centrálního rejstříku zahájených exekucí. V rámci toho se provede automatická kontrola účastníků a podmínek řízení¹³⁶ a vygeneruje se návrh

¹²⁹ viz příloha II

¹³⁰ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 35, 37

¹³¹ Označení, zda se jedná např. o rozsudek, platební výměr nebo výkaz nedoplatků, dále kdo a kdy exekuční titul vydal a spisovou značku.

¹³² zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 38

¹³³ Věcně příslušným exekučním soudem je okresní soud. Místně příslušným je soud podle trvalého bydliště fyzické osoby, sídla právnické osoby, nebo soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

¹³⁴ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 43a

¹³⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 43a

¹³⁶ např. ztotožnění účastníků, místní příslušnost soudu, absence překážek litispence, rei iudicatea, apod.

na pověření.¹³⁷ Pověření, které soud zašle do 15 dnů zpět soudnímu exekutorovi, který o něj požádal, není soudním rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům řízení. Pověření obsahuje zákonem taxativně stanovené náležitosti: označení exekučního soudu, označení exekutora, označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila, označení oprávněného a povinného, označení povinnosti, poučení, podpis a datum.¹³⁸ „*Jestliže nejsou splněny podmínky pro vedení exekuce, soud o návrhu nerozhoduje, ale pouze udělí exekutorovi pokyn, aby exekuční návrh odmítl nebo zamítl. Tímto pokynem je exekutor vázán. Do dalších 15 dnů od doručení pověření soudní exekutor zašle všem účastníkům vyzoomění o zahájení exekuce a povinnému též exekuční návrh, kopii exekučního titulu a výzvu k dobrovolnému plnění. Vyzoomění není rozhodnutím a nelze se proti němu odvolat. Doručení vyzoomění o zahájení exekuce zakládá účinky generálního inhibitoria*“.¹³⁹ Ve výzvě k dobrovolnému plnění vyčíslí exekutor vymáhané plnění, zálohu na snížené náklady exekuce¹⁴⁰ a náklady oprávněného, a také povinného poučí o následcích dobrovolného splnění.¹⁴¹ Pokud povinný uhradí do 30 dnů od doručení výzvy vyčíslené částky, sníží se mu náklady exekuce na polovinu a exekutor vydá příkaz k úhradě nákladů exekuce. Po nabytí právní moci příkazu, bude exekuce provedena. Následkem dobrovolného splnění je také zánik generálního inhibitoria. Proti zahájení exekuce již povinný nemůže podat odvolání, jako tomu bylo do konce roku 2012, kdy soud rozhodoval usnesením o nařízení exekuce a povinný se mohl bránit dvěma prostředky: odvoláním proti usnesení o nařízení exekuce nebo návrhem na zastavení exekuce. Od 1. 1. 2013 se tyto dva obranné prostředky sloučily v jeden a existuje tak jediný opravný prostředek – návrh na zastavení exekuce, kterým se povinný může bránit ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy k dobrovolnému plnění. Návrh na zastavení exekuce má suspensivní účinek a v důsledku toho nemůže exekutor zpeněžovat majetek povinného.

Znatelný rozdíl mezi zahájením správní a soudní exekuce jsem shledala z časového hlediska a zákonného pohledu. V případě soudní exekuce je exekuční

¹³⁷ KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. [online]. Právní rozhledy, 1/2013. [cit. 1. 5. 2013] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹³⁸ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 43a

¹³⁹ KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. [online]. Právní rozhledy, 1/2013. [cit. 1. 5. 2013] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

¹⁴⁰ Ústavní soud svým nálezem ze dne 1. 3. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 8/06 vyslovil právní názor, že snížené náklady exekuce jsou jakýmsi „oceněním“ povinného za dobrovolné splnění povinnosti ačkoli se tak stane v poslední možné chvíli

¹⁴¹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 46

řízení zahájeno již podáním samotného návrhu na zahájení exekuce (§ 35 EŘ), kdežto správní exekuce je zahájena až vydáním exekučního příkazu (§ 178 odst. 1 DŘ). Otázkou je pak, kdy je možné začít se samotným prováděním exekuce. Podle smyšlené časové přímky ještě není zřejmé, kdy po zahájení exekuce bude moci být fakticky uskutečněno vlastní provedení exekuce. To však bude náplní následující kapitoly.

3.5. Provedení exekuce

„Nařídít a provést správní exekuci na peněžitá plnění lze pouze způsoby uvedenými v daňovém řádu. Při jejich uplatnění se použijí příslušná ustanovení občanského soudního řádu. Výkon rozhodnutí na peněžitá plnění se realizuje vydáním exekučního příkazu na: - srážku ze mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhradu za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky, stipendium apod., - přikázání pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb, - přikázání jiné peněžité pohledávky, - postižením jiných majetkových práv, - prodej movitých věcí, - prodej nemovitostí. Správní orgán provádějící exekuci nemůže k výkonu rozhodnutí použít jiných prostředků než těch, které stanoví § 178 DŘ. Rovněž výběr, který ze stanovených exekučních prostředků se v konkrétním případě použije, není ponechán zcela na vůli správního orgánu, který provádí výkon rozhodnutí. Obecně platí, že má být použito takového prostředku, který účastníka řízení co nejméně postihuje, ale vede ještě k cíli (zásada přiměřenosti). Vykonávající správní orgán nemůže použít vůči povinnému tvrdšího prostředku, je-li zřejmé, že ke splnění povinnosti povede i prostředek mírnější. Exekuční správní orgán proto odmítne pro výkon peněžitých plnění např. prodej movitých věcí, když účel splní příkaz k provedení srážek ze mzdy nebo přikázání pohledávky“.¹⁴² O použití takového prostředku, který účastníka co nejméně postihuje, rozhodoval Ústavní soud na základě ústavní stížnosti stěžovatelky proti obecnému soudu, který zamítl žalobu proti Finančnímu úřadu. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 416/97 zdůvodnil následující: „Je povinností obecných soudů, aby při úvaze nad nevhodností uvažovaného způsobu exekuce měly na zřeteli nejen poměr výše exekuční pohledávky k ceně exekucí postižené věci, ale - protože nejde o kritérium jediné - přihlížely i k tomu, zda je vůbec možné nařídít exekuci jiným způsobem tak,

¹⁴² HORZINKOVÁ, E. In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 301 – 302

*aby pohledávka oprávněného byla uspokojena v přiměřeném čase; není-li takový předpoklad dán, nepůjde o (tvrzený) způsob zřejmě nevhodný ani tehdy, jestliže hodnota exekuční věci zjevně přesahuje výši pohledávky“.*¹⁴³

Jak jsem výše uvedla, způsoby provedení exekuce jsou taxativně stanoveny v § 178 odst. 5 písm. a) – f) DŘ a ustanovení OSŘ, které vyjmenovává způsoby provedení výkonu rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky v § 258, se tentokrát nepoužije.¹⁴⁴ Správce daně se může ve smyslu § 175 odst. 1 DŘ při vymáhání nedoplatku obrátit také na soudního exekutora. Do konce roku 2012 mohl správce daně vymáhat nedoplatek i prostřednictvím soudu, ale od 1. 1. 2013 jsou z výkonu rozhodnutí vyňaty věci, které lze vykonat podle SpŘ nebo DŘ. Jedná se o tzv. nepřímou novelizaci DŘ, kterou obvykle kritizuje Ústavní soud. Dle mého názoru je nepřímá novelizace v právním řádu pro veřejnost a orgány veřejné moci známkou chaosu a nepřehlednosti, protože to, co DŘ připouští, tj. obrátit se na soud i soudního exekutora, druhý zákon naopak zakazuje, resp. mění ustanovení, v tomto konkrétním případě § 251 odst. 2 OSŘ v důsledku zákona č. 396/2012. Pro soulad je nutné a zapotřebí DŘ novelizovat. Předmětná novela zákona, resp. daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva, je dnes již projednávána jako sněmovní tisk č. 1004/0.

Povinností správce daně je zvolit takový způsob vymáhání nedoplatku, aby náklady vynaložené na provedení exekuce nebyly ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. Jedná se o uplatnění zásady přiměřenosti. Správce daně je však povinen zvolit způsob vymáhání i v případě zjevného nepoměru nákladů exekuce a samotného nedoplatku. Není možné, aby správce daně při takovém nepoměru exekuci neprovedl. Porovnávat se budou zejména náklady podle § 182 až 185 DŘ s náklady exekuce prostřednictvím soudního exekutora podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.¹⁴⁵

Jak vyplývá z EŘ a z předchozí kapitoly z části o zahájení soudní exekuce, nejdříve musí být k provedení soudní exekuce soudní exekutor pověřen exekučním

¹⁴³ Nález Ústavního soudu sp. zn. III. 416/97 ze dne 22.1.1998. [cit. 8. 6. 2013]. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁴⁴ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 410

¹⁴⁵ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 382 – 383

soudem. Následně je povinen postupovat v exekuci rychle a účelně, při níž musí dbát ochrany práv účastníků řízení, tak jako třetích osob, a i bez návrhu činit úkony, které směřují k samotnému provedení exekuce. Od 1. 1. 2013 musí být všechny exekuce zapsány do neveřejného rejstříku zahájených exekucí¹⁴⁶ spravovaným Ministerstvem spravedlnosti. „*Jedná se o elektronický seznam všech zahájených exekucí, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti. Rejstřík je nicméně neveřejný a přístup k údajům mají pouze soudy a Exekutorská komora České republiky. Okamžikem zápisu do rejstříku zahájených exekucí vzniká překážka litispendence. V případě, že by oprávněný podal více exekučních návrhů ve stejné věci u více exekutorů, k provedení exekuce by byl oprávněn ten exekutor, který byl zapsán v rejstříku zahájených exekucí jako první*“.¹⁴⁷ Rejstřík zahájených exekucí tak představuje dle mého názoru ochranu povinného. Překážka litispendence zakazuje, aby jednu věc vymáhala více exekutorů. Kdyby tato překážka neexistovala, povinného by tak navštěvovalo několik soudních exekutorů kvůli stejné věci, což si myslím, že je v důsledku neefektivní a nevhodné.

Mimo rejstříku zahájených exekucí spravuje, vede a provozuje Exekutorská komora ČR Centrální evidenci exekucí. „*Centrální evidence exekucí především umožňuje zjišťovat indikativní informace o konkrétních exekučních řízeních, zjišťovat, zda byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce podle exekučního řádu, který soudní exekutor byl pověřen provedením exekuce, o jakou vymáhanou povinnost se jedná, kdy byla exekuce nařízena, zda byla pravomocně odložena či zastavena atd. Centrální evidence exekucí však neobsahuje údaje o exekucích (výkonech rozhodnutí) vedených soudy, orgány státní správy a samosprávy, finančními orgány či zdravotními pojišťovnami podle jiných předpisů než podle exekučního řádu. Centrální evidence exekucí [...] je dálkově přístupný veřejný seznam, do kterého zapisují soudní exekutoři po uplynutí 30denní lhůty k dobrovolnému plnění, určené ke splnění vymáhané povinnosti, a) vyrozumění*

¹⁴⁶ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 35b odst. 1 V rejstříku zahájených exekucí se vedou údaje v rozsahu a) označení exekutora, u kterého bylo zahájeno exekuční řízení, b) označení exekutora, který exekuční řízení vede nebo vedl, je-li odlišný od exekutora podle písmene a), c) označení exekučního řízení spisovou značkou, pod kterou je vedeno, d) označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila, e) označení oprávněného a povinného, f) označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, g) datum zahájení exekučního řízení, h) datum, kdy nastaly skutečnosti podle § 52 odst. 3 písm. a) a b) (dále jen "doložka provedení exekuce"), i) datum skončení exekuce.

¹⁴⁷ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-v-exekucich-od-ledna-2013-28167.html> [cit. 10. 6. 2013]

*o zahájení exekuce, b) pravomocná usnesení o zastavení a odkladu exekuce, c) dražební vyhlášky, d) oznámení dražebního roku“.*¹⁴⁸

Exekutor poté, co byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena. Způsoby provedení exekuce jsou taxativně stanoveny zákonem, kdy exekutor volí takový způsob, který není zřejmě nevhodný vzhledem k výši vymáhané pohledávky a majetku povinného. Po zhodnocení okolností vydá exekuční příkaz, kterým určí způsob provedení exekuce, proti kterému není přípustný opravný prostředek.¹⁴⁹

Obsahem exekučního příkazu je dle § 48 EŘ exekuční soud, označení exekutora, který vede exekuční řízení, exekuční titul a orgán, který exekuční titul vydal, nebo osoba, která exekuční titul vyhotovila, dále označení účastníků (u povinného je třeba uvést i rodné číslo, pokud lze zjistit), označení povinnosti, která má být vymožena, způsob provedení exekuce, označení osob, kterým se exekuční příkaz doručuje, a výrok¹⁵⁰, poučení o odvolání, den a místo vydání exekučního příkazu. Nesmí chybět ani podpis exekutora.¹⁵¹

Exekučním příkazem exekutor zajistí majetek povinného, který má být exekucí postižen. Majetek povinného však může začít zjišťovat a zajišťovat nejdříve po vydání pověření k vedení exekuce exekučním soudem. Povinný takto zajištěný majetek nesmí převést na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat. Porušení této povinnosti by způsobilo absolutní neplatnost právního úkonu.¹⁵² Povinností exekutora a ochranou povinného je zajistit majetek nejvýše v takovém rozsahu, který postačí k uspokojení celkové vymáhané pohledávky. Čili pohledávky, jejího příslušenství (i splatného v průběhu exekuce), pravděpodobných nákladů exekuce a oprávněného. Právem exekutora je požádat povinného o součinnost. Pokud to považuje za účelné, může povinného předvolat a vyzvat ho k dobrovolnému splnění povinnosti uloženou exekučním titulem a k prohlášení o majetku. Stejně tak je oprávněn vyzvat o součinnost oprávněného, aby navrhl způsob exekuce.¹⁵³

Peněžité plnění lze vymoci a exekuci provést podle § 59 EŘ srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí

¹⁴⁸ <http://ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=> [cit. 10. 6. 2013]

¹⁴⁹ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 601, 602

¹⁵⁰ Náležitosti výroku jsou vymezeny v ustanovení § 49 EŘ

¹⁵¹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 48

¹⁵² LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 602

¹⁵³ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 50, 58

a nemovitostí, postižením podniku, zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech, správou nemovitosti a pozastavením řídičského oprávnění. Pokud způsob, který exekutor zvolí v exekučním příkazu, nestačí k uspokojení oprávněného, lze provést exekuci postupně nebo současně více způsoby. Exekuce na peněžité plnění se podle § 58 odst. 2 EŘ provede primárně srážkami ze mzdy a jiných příjmů, správou nemovitosti, pozastavením řídičského oprávnění nebo zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech. Pokud ani to nepostačuje, provede se exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí nebo postižením podniku.¹⁵⁴ Peněžité plnění, které bylo vymoženo jedním nebo několika způsoby uvedených výše, je hrazeno exekutorovi nebo oprávněnému. Exekutor je od 1. 1. 2013 povinen vést takto vymožené plnění odděleně od svých vlastních prostředků na zvláštním účtu u banky nebo spořitelního a úvěrového družstva, a pokud se exekutor a oprávněný nedohodli jinak, exekutor vyplatí celé vymožené částky oprávněnému do 30 dnů od obdržení peněžitého plnění.¹⁵⁵

Nakonec je důležité říci, že samotné provedení exekuce je vázáno na několik podmínek, které jsou uvedeny v § 47 odst. 2 EŘ. „*K provedení exekuce může dojít teprve v okamžiku, kdy marně uplyne 30denní lhůta pro dobrovolnou úhradu a podání návrhu na zastavení exekuce (popř. po právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podán v této lhůtě), po zápisu doložky o provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí, a poté, co exekuční příkaz nabude právní moci*“.¹⁵⁶

Abych navázala na závěrečnou pasáž předchozí kapitoly, je po zahájení soudní exekuce soudní exekutor povinen zaslat povinnému maximálně do 45 dnů od podání návrhu vyrozumění o zahájení exekuce spolu s výzvou k dobrovolnému plnění, ve které může povinný podat návrh na zastavení exekuce s odkladným účinkem, tzn., provedení exekuce by bylo možné až po rozhodnutí o zastavení exekuce (§ 47 odst. 2 EŘ). Pokud by se dodržovaly maximální lhůty stanovené zákonem, tak nejdříve po 75 dnech (pokud nebyl podán návrh na zastavení exekuce) je možné fakticky provést exekuci stanoveným exekučním způsobem. Správní exekuce je v případě doby do provedení exekuce na tom podstatně lépe. Provést exekuci stanoveným způsobem je možné jakmile exekuční příkaz nabude právní

¹⁵⁴ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 58, 59

¹⁵⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. §46

¹⁵⁶ <http://ekcr.cz/1/nejcastejsi-dotazy/354-myty-a-fakta-o-exekucich?w=> [cit. 20. 4. 2013]

moci, tj. podle § 178 odst. 4 po 15 dnech pro podání odvolání, které odkladný účinek nemá a podle § 186 odst. 2 DŘ po vyrozumění podlužníka o právní moci exekučního příkazu.

3.6. Odklad a zastavení exekuce

Daňovou exekuci může správce daně na návrh daňového subjektu nebo z úřední povinnosti částečně nebo úplně odložit a to za předpokladu, že již exekuční řízení bylo zahájeno. Podle ustanovení § 181 odst. 1 DŘ může správce daně daňovou exekuci částečně nebo zcela odložit, „zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku“.¹⁵⁷ Za těchto situací, které jsou demonstrativním výčtem, by měl správce daně po správním uvážení rozhodnout o odkladu exekuce. Např. při šetření podmínek pro posečkání úhrady nedoplatku, může správce daně na návrh daňového subjektu nebo ex officio povolit posečkání úhrady daně. Posečkání s úhradou peněžitého plnění platí i v rámci dělené správy, kdy se zohlední důvody takového posečkání podle § 156 DŘ¹⁵⁸, resp. zohlední se sociální postavení daňového subjektu, stejně jako v ustanovení § 266 odst. 1 OSŘ, které se v tomto případě nepoužije.¹⁵⁹ Správce daně musí o posečkání rozhodnout ve lhůtě 30 dnů od podání žádosti. V kladném případě je stanovena doba posečkání a v případě negativního rozhodnutí o posečkání je daňový subjekt oprávněn podle § 109 odst. 1 a 5 podat proti takovému rozhodnutí opravný prostředek (odvolání bez suspenzivního účinku).¹⁶⁰

Odpadnutím těchto důvodů ve smyslu § 181 odst. 1 DŘ, na základě kterých byla daňová exekuce částečně nebo zcela odložena, a nedošlo-li k zastavení daňové exekuce, správce daně rozhodne o pokračování v daňové exekuci.¹⁶¹

¹⁵⁷ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 181 odst. 1

¹⁵⁸ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 156 odst. 1 Na žádost daňového subjektu nebo z moci úřední může správce daně povolit posečkání úhrady daně, popřípadě rozložení její úhrady na splátky (dále jen „posečkání“), a) pokud by neprodlená úhrada znamenala pro daňový subjekt vážnou újmu, b) pokud by byla ohrožena výživa daňového subjektu nebo osob na jeho výživu odkázaných, c) pokud by neprodlená úhrada vedla k zániku podnikání daňového subjektu, přičemž výnos z ukončení podnikání by byl pravděpodobně nižší než jím vytvořená daň v příštím zdaňovacím období, d) není-li možné vybrat daň od daňového subjektu najednou, nebo e) při důvodném očekávání částečného nebo úplného zániku povinnosti uhradit daň.

¹⁵⁹ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 421 – 422

¹⁶⁰ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 350 - 351

¹⁶¹ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 181 odst. 1

Rozhodnutí o odkladu exekuce i o případném posečkání musí mít náležitosti rozhodnutí podle § 102 odst. 1 DŘ¹⁶² a musí obsahovat odůvodnění. Výrok rozhodnutí o odkladu daňové exekuce bude obsahovat kladné nebo negativní sdělení, dále dobu, na kterou je exekuce odložena, a důvody přechodného rázu. Proti rozhodnutí o odložení exekuce nelze podat žádný opravný prostředek, co ale zákon nevyklučuje, je podání námitek podle § 159¹⁶³, kdy je možné podat námitku proti úkonu správce daně v rámci 30 denní subjektivní lhůty, nejde-li o rozhodnutí, proti kterému lze podat odvolání.¹⁶⁴

Vedle zmiňovaných důvodů pro odklad exekuce (§ 181 odst. 1 DŘ), které se mohou stát po jejich pominutí obecnými důvody pro zastavení exekuce, vyjmenovává DŘ ještě speciální důvody pro zastavení exekuce, konkrétně v § 181 odst. 2. Následující odstavce proto budou pojednávat o zastavení exekuce.

Na rozdíl od demonstrativního výčtu důvodů pro odklad daňové exekuce a správního uvážení jsou důvody pro zastavení daňové exekuce vymezeny taxativně a správce daně je na návrh příjemce exekučního příkazu (ten může návrh na zastavení exekuce podat kdykoli během exekučního řízení) nebo ex offo povinen z těchto důvodů stanovených § 181 odst. 2 DŘ daňovou exekuci částečně nebo zcela zastavit, pokud a) pro její nařízení nebyly splněny zákonné podmínky, b) odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena, c) povolí posečkání úhrady nedoplatku, d) bylo pravomocně rozhodnuto, že postihuje majetek, k němuž náleží právo nepřipouštět exekuci, nebo věci nepodléhající exekuci, e) zaniklo právo vymáhat nedoplatek, f) předpokládaný výtěžek nepostačí ani ke krytí exekučních nákladů, g) by pokračování v daňové exekuci bylo spojeno s nepoměrnými obtížemi, h) dlužník, jehož mzda je exekvována, nepobírá nejméně po dobu jednoho roku mzdu alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny, i) bylo nařízeno více daňových exekucí a k úhradě vymáhaného nedoplatku postačí pouze některá z nich, nebo j) je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat.¹⁶⁵ Ustanovení § 181 odst. 2 DŘ je speciálním vůči § 106 DŘ¹⁶⁶, podle kterého se může řízení zastavit i v případě těchto obecných důvodů pro zastavení řízení.¹⁶⁷

¹⁶² viz kapitola 3.4 Zahájení exekuce, v textu poznámka pod čarou č. 127

¹⁶³ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 422 – 423

¹⁶⁴ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 159

¹⁶⁵ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 181 odst. 2

¹⁶⁶ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 106 odst. 1 Správce daně rozhodnutím řízení zastaví, jestliže a) osoba zúčastněná na správě daní vzala své podání, kterým se

Kupříkladu pod písmenem a) si můžeme představit jako nesplnění zákonných podmínek např. neexistenci vykonatelného exekučního titulu. Daňová exekuce by nemohla být v důsledku toho zahájena. Důvodem zastavení exekuce pod písmenem h), kdy dlužník, jehož mzda je exekvována, nepobírá nejméně po dobu jednoho roku mzdu, se dobou jednoho roku rozumí podle Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 8. 2005, sp. zn. 22 Co 434/2005 „*doba dvanácti po sobě jdoucích měsíců počítaných zpětně ode dne, kdy soud rozhoduje o zastavení výkonu rozhodnutí z tohoto důvodu*“.¹⁶⁸

Podáním návrhu na zastavení daňové exekuce a vyhověním takovému návrhu na zastavení daňové exekuce, resp. zastavením daňové exekuce ex offo, formálně exekuční řízení končí a nezakládá překážku rei iudicatea. Materiálně exekuční řízení končí až uplynutím lhůty pro placení daně podle § 160 DŘ.¹⁶⁹

„*Rozhodnutí o odložení, jakož i o pokračování v odložené daňové exekuci, nebo rozhodnutí o zastavení daňové exekuce se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. Jde-li o částečné zastavení daňové exekuce, doručuje se rozhodnutí pouze dlužníkovi a plátcí mzdy, poskytovateli platebních služeb nebo jinému poddlužníkovi (dále jen „poddlužník“), kterého se částečné zastavení týká*“.¹⁷⁰ Proti takovýmto rozhodnutím nelze podat žádné opravné prostředky.¹⁷¹

Při odkladu a zastavení daňové exekuce podle § 181 DŘ se ustanovení § 266, 268 a § 269 OSŘ subsidiárně nepoužijí. Odklad a zastavení exekuce jsou subsidiárně upraveny OSŘ např. pro způsob vymáhání srážkami ze mzdy.¹⁷²

Může nastat i situace, kdy je daňový nedoplatek nedobytný. Nedobytným je nedoplatek ve dvou případech, a to byl-li „*vymáhán na všech osobách, u kterých to bylo možné, a byl vymáhán bezvýsledně. Nedobytným je nedoplatek také tehdy, pokud by vymáhání nevedlo zřejmě k výsledku, nebo by náklady převyšovaly*

zahajuje řízení, zpět, pokud zákon zpětvzetí nevyklučuje, b) jde o zjevně právně nepřípustné podání, c) ten, o jehož právech a povinnostech má být rozhodnuto, zanikl bez právního nástupce, nebo zemřel bez dědice, d) bylo učiněno podání ve věci, o níž již bylo pravomocně rozhodnuto, nejde-li o rozhodnutí prozatímní nebo předběžné povahy, e) nelze v řízení pokračovat z důvodů, které stanoví zákon, nebo f) podání se stalo bezpředmětným.

¹⁶⁷ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 423

¹⁶⁸ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 427

¹⁶⁹ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 423

¹⁷⁰ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 181 odst. 3

¹⁷¹ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 181 odst. 4

¹⁷² LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 421 – 423

*potenciální výtěžek. Druhým případem je to, že vymáhání takového nedoplatku by bylo spojeno s velkými obtížemi“.*¹⁷³

Krátce shrnuto, odklad daňové exekuce je přechodnou fází a může se uskutečnit na základě důvodů ve smyslu § 181 odst. 1 DŘ. Po odpadnutí obecných důvodů pro odklad daňové exekuce, a pokud daňová exekuce nebyla v důsledku toho zastavena, správce daně rozhodne o jejím pokračování. Proti rozhodnutím o odkladu daňové exekuce, o pokračování daňové exekuce nebo o zastavení daňové exekuce, která se doručují všem příjemcům exekučního příkazu a v případě částečného zastavení daňové exekuce pouze dlužníkovi a poddlužníkovi, nelze uplatnit opravné prostředky. Daňová exekuce může skončit i pro nedobytnost daňového nedoplatku, kdy dluh zanikne uplynutím lhůty pro placení daně podle § 160 DŘ.

Aby byla kapitola úplná, uvedu též institut odkladu soudní exekuce a to tak, jak ho definuje Zdeněk Kučera v komentáři EŘ. *„Odklad exekuce je stav řízení, v němž exekuční soud a exekutor posečká v provádění exekuce, a nečiní tedy úkony, které by vedly bezprostředně k vynucení povinnosti povinného, přičemž dosud provedené úkony nejsou zásadně dotčeny. Smyslem tohoto institutu je předcházení nepříznivým a často i neodčinitelným následkům pro povinného, způsobených bezodkladným provedením exekuce. Reaguje se tak jednak na přechodné osobní, ekonomické a sociální mimořádné a nepříznivé důsledky exekuce na povinného a jeho rodinu, jednak na možnou a přechodnou nejistotu, zda bude exekuci možno provést, resp. zda ji nebude nutno zastavit“.*¹⁷⁴ Návrh na odklad exekuce je projevem ochrany a obrany povinného a podává se podle § 54 odst. 1 EŘ u exekutora, který exekuci vede. Aktivně legitimovaným je pouze povinný, pokud se podává návrh na odklad exekuce podle § 266 odst. 1 OSŘ, který se použije subsidiárně k EŘ.¹⁷⁵ Na návrh povinného může soud odložit provedení exekuce, pokud se povinný ocitl bez své viny přechodně v takové situaci, že by neprodlené provedení exekuce mohlo mít pro povinného nebo jeho rodinné příslušníky zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem exekuce vážně poškozen.¹⁷⁶ Tzn., že *„nepříznivé postavení povinného musí mít současně přechodnou povahu, tj. je možné o něm*

¹⁷³ HORZINKOVÁ, E., In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 306

¹⁷⁴ KUČERA, Z. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 225

¹⁷⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 52 odst. 1 Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

¹⁷⁶ zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 266 odst. 1

*předpokládat, že pomine a že v pozdější době již nebude bránit provedení*¹⁷⁷ exekuce. Odklad exekuce nesmí být tedy nařízen, pokud by nepříznivá situace povinného byla trvalejšího rázu. Na druhou stranu odklad exekuce nesmí postihnout ani oprávněného.¹⁷⁸ „*Soud musí v každém jednotlivém případě srovnat následky hrozící povinnému s újmou, kterou by odkladem utrpěl oprávněný*“.¹⁷⁹ OSŘ zná odklad i ex offo podle § 266 odst. 2 OSŘ, EŘ toto ustanovení subsidiárně použije ve svém § 54 odst. 6. Dříve toto ustanovení o odkladu exekuce absentovalo, proto judikatura tehdy dovodila, že v i exekučním řízení může soud odložit provedení exekuce podle § 266 odst. 2 OSŘ, pokud lze očekávat, že exekuce bude zastavena. K tomu například usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 19 Co 532/2003 ze dne 6. května 2003: „*I v exekučním řízení (podle zákona č. 120/2001 Sb.) může být soudem rozhodnuto o odkladu provedení exekuce podle § 266 odst. 2 o. s. ř.*“.¹⁸⁰

Kromě podaného návrhu na odklad exekuce a odklad exekuce ex offo zná EŘ ještě jeden důvod odkladu exekuce. Ten podle § 54 odst. 5 EŘ spočívá v tom, že „*povinný, který podal návrh na zastavení exekuce, popř. v jeho prospěch třetí osoba, složí u exekutora jistotu ve výši vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce a navrhne povolení odkladu. Exekutor nebo exekuční soud v takovém případě nejen rozhodne o odkladu provedení exekuce až do doby právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, ale zároveň též vysloví, že povinný není vázán zákazem uvedeným v § 44a odst. 1 a § 47 odst. 4 ex. ř. Tím jsou zohledněny jak zájmy oprávněného, jehož pohledávka je složením jistoty zajištěna, tak i povinného, který může disponovat se svým majetkem. Bude-li návrh na zastavení exekuce zamítnut, složená jistota se použije na úhradu vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce. Bude-li exekuce zastavena, vrátí se jistota složiteli (povinnému nebo třetí osobě, která ji ve prospěch povinného složila)*“.¹⁸¹

¹⁷⁷ KRBEK, P. In: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2009. Str. 2212

¹⁷⁸ KRBEK, P. In: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2009. Str. 2212, 2213

¹⁷⁹ KRBEK, P. In: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2009. Str. 2213

¹⁸⁰ TRIPES, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. Str. 780-781

¹⁸¹ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 603-604

O odložení exekuce rozhoduje exekutor i exekuční soud usnesením. V usnesení musí stanovit přesně dobu, na kterou se exekuce odkládá, aby byly naplněny podmínky přechodného rázu nepříznivé situace povinného. Po dobu odkladu exekuce zůstává zákaz nakládání s majetkem povinného – inhibitorium, stejně tak jako další účinky podle konkrétního způsobu provedení exekuce, který exekutor na začátku řízení zvolil. Proti usnesení o odkladu exekuce je přípustné odvolání, avšak dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu již nikoli. Exekutor by měl vyhovět návrhu na odklad exekuce do 7 dnů, pokud se tomu tak nestane, postoupí návrh k exekučnímu soudu, který o něm musí nejpozději do 15 dnů rozhodnout.¹⁸²

Institut odkladu exekuce je projevem obrany a ochrany povinného a zároveň oprávněného, kdy povinný, pokud se ocitne v nepříznivé situaci, je oprávněn podat návrh na odklad exekuce. Návrhu bude vyhověno pouze za předpokladu, že oprávněného nepostihne odkladem exekuce újma. Tím je projevna ochrana oprávněného, který má na své plnění nárok.

Posledním stádiem soudní exekuce je její skončení. „*Exekuce může skončit třemi způsoby: uspokojením pohledávky oprávněného, bezvýsledností exekuce a zastavením exekuce. První z těchto způsobů vyjadřuje, že bylo dosaženo účelu exekučního řízení; druhý naopak vypovídá o tom, že pro nedostatek majetku nebylo možno tohoto cíle dosáhnout, tj. pohledávku oprávněného uspokojit. Třetí způsob skončení exekuce je důsledkem její nepřipustnosti*“.¹⁸³ Právě třetí způsob, zastavení exekuce, bude popsán v následujících odstavcích.

Podle EŘ může být exekuce zastavena na návrh nebo i bez návrhu. Návrh na zastavení exekuce může podat oprávněný a povinný u exekutora, který exekuci vede. Na rozdíl od povinného, který je limitován subjektivní lhůtou 15 dnů, není oprávněný k podání návrhu žádnou lhůtou vázán. Lhůta je též zachována, pokud návrh na zastavení exekuce povinný zaslal exekučnímu soudu na místo exekutorovi, který exekuci vede.¹⁸⁴ Náležitosti návrhu na zastavení exekuce jsou stanoveny v ustanovení § 55 odst. 2 EŘ. Návrh musí podle citovaného ustanovení obsahovat

¹⁸² KUČERA, Z. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. Str. 225-228

¹⁸³ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 605

¹⁸⁴ KASÍKOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. [cit. 21. 5. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

vyličení skutečností rozhodných, aby exekutor mohl posoudit, zda byl návrh podán včas, a to ve výše zmíněné subjektivní lhůtě 15 dnů. To však neplatí, pokud byl návrh na zastavení exekuce podán jako opravný prostředek proti zahájení exekuce podle § 46 odst. 6 EŘ, tedy ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení vyrozumění o zahájení exekuce. Exekutor musí posoudit obsahovou správnost návrhu, zda obsahuje všechny náležitosti, je srozumitelný, určitý a zda jsou přiloženy listinné důkazy a zda byl exekuční návrh podán včas. V případě, že návrh na zastavení exekuce takové podmínky nespĺňuje, exekutor jej odmítne. Proti odmítavému rozhodnutí exekutora je možné podat odvolání, jehož následkem je zrušení rozhodnutí a postoupení věci k vyřízení exekučnímu soudu.¹⁸⁵

O zastavení exekuce rozhoduje soudní exekutor, příp. exekuční soud, podle ustanovení § 55 EŘ, kdy se pro důvody zastavení exekuce použije subsidiárně ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) – h) OSŘ. Exekuce bude zastavena podle citovaného ustanovení OSŘ, jestliže výkon rozhodnutí a) byl nařizen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným; b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařizení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným; c) zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení; d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny; e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů; f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267); g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku; h) výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.¹⁸⁶ Někdy jsou důvody zastavení exekuce uvedeny u konkrétních způsobů provedení exekuce.¹⁸⁷

Jak jsem již uvedla, „rozhodování o zastavení exekuce je – obdobně jako rozhodování o odkladu provedení exekuce – rozloženo mezi exekutora a exekuční soud. [...] Exekutor bude o zastavení exekuce rozhodovat v těchto případech:

¹⁸⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 55 odst. 2

¹⁸⁶ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 268 odst. 1

¹⁸⁷ např. § 290 OSŘ při provedení exekuce srážkami ze mzdy

- *Navrhne-li to účastník exekuce, ostatní účastníci s tím souhlasí a exekutor hodlá návrhu vyhovět (§ 55 odst. 2 ex. ř.). Souhlas účastníků nemusí být jenom výslovný, ale dovozuje se i z toho, že se účastník ve stanovené lhůtě nevyjádří. [...]. Pokud exekutor návrhu nevyhoví [...], postoupí exekutor návrh na zastavení exekuce exekučnímu soudu.*
- *I bez návrhu exekutor zastaví exekuci, pokud s tím souhlasí oprávněný. Nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuce exekuční soud; ten samozřejmě není jeho žádostí vázán a je na něm, aby zvážil, zda zde jsou, či nejsou důvody pro zastavení exekuce.*
- *Nesloží-li oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce. V tomto případě zastavuje exekuci exekutor. Výjimky jsou dvě:*
 - *oprávněný splňuje podmínky pro osvobození od soudního poplatku, předepsané § 138 o.s.ř.;*
 - *je-li vymáháno výživné pro nezletilé dítě.*

Exekučnímu soudu umožňuje exekuční řád rozhodnout o zastavení exekuce v těchto případech:

- *účastník podal k exekutorovi návrh na zastavení exekuce a ostatní účastníci s ním buď nesouhlasí, nebo s ním souhlasí, avšak exekutor nehodlá návrhu vyhovět (§ 55 odst. 2);*
- *exekutor hodlal zastavit exekuci i bez návrhu, avšak oprávněný s tím nevyslovil souhlas (§ 55 odst. 3);*
- *krom těchto případů může exekuční soud rozhodnout o zastavení exekuce sám i bez návrhu (§ 55 odst. 4)¹⁸⁸.*

Z výše uvedených důvodů zastavení exekuce lze exekuci zastavit na návrh pouze z důvodu pod písmenem c), kdy zastavení exekuce navrhl ten, kdo navrhl její nařízení. Jedná se o tzv. relativní nepřípustnost exekuce. Samozřejmě některé případy lze podřadit i pod obecný důvod definovaný pod písmenem h), tedy exekuce je nepřípustná, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

¹⁸⁸ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 609. S ohledem na novelu exekutorského řádu zákonem č. 396/2012 Sb. se od 1. 1. 2013 původní označení odstavců v § 55 mění. Od 1. 1. 2013 je stávající § 55 odst. 2 přečíslován na § 55 odst. 3, § 55 odst. 3 se mění na § 55 odst. 4 a § 55 odst. 4 se mění na § 55 odst. 5. Znění citovaných ustanovení zůstalo stejné.

V ostatních případech ustanovení § 268 odst. 1 OSŘ se jedná o tzv. absolutní nepřípustnost exekuce, která musí být zastavena ex offa.¹⁸⁹

Souhrnně lze říci, že pro zastavení exekuce podle § 55 EŘ se subsidiárně použijí důvody pro zastavení exekuce podle OSŘ ve smyslu § 268 odst. 1, kdy tyto důvody se dají podřadit pod tzv. absolutní nepřípustnost exekuce, která musí být zastavena z moci úřední, a pod tzv. relativní nepřípustnost exekuce, která může být zastavena po podání návrhu na zastavení exekuce. Institut zastavení exekuce dnes již funguje také jako jediný opravný prostředek proti zahájení exekučního řízení. Povinný tak nemusí přemýšlet, jaký opravný prostředek může podat proti zahájení exekuce.

3.7. Exekuční náklady

Úpravu exekučních nákladů obsahuje DŘ v ustanovení § 182 až 184. V citovaných ustanovení DŘ stanoví, že *„exekuční náklady je povinen hradit dlužník, pokud daňová exekuce nebyla provedena neoprávněně. Sankce, která v případě neoprávněné exekuce dopadá na exekuční správní orgán, je uvedena v § 254 odst. 2 zákona. Exekuční náklady tvoří náklady za nařízení exekuce, náklady za výkon prodeje a hotové výdaje vzniklé při provádění daňové exekuce. Exekuční náklady jsou buď součástí výroku exekučního příkazu, nebo jsou stanoveny samotným rozhodnutím. Náklady za nařízení daňové exekuce činí 2% z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně 500 Kč a nejvíce 500 000 Kč. Náklady na výkon prodeje jsou stanoveny stejným způsobem a ve stejné výši. Hotové výdaje se stanoví a oznamují dlužníkovi samostatným rozhodnutím a ten je povinen je uhradit do 15 dnů od doručení tohoto rozhodnutí. Náklad za výkon prodeje hradí dlužník, i když k realizaci prodeje nedojde. Pro případ, že exekuční správní orgán vymáhá nedoplatky více dlužníků najednou, náklady se hradí poměrně podle výše vymáhaných nedoplatků“*.¹⁹⁰

Podle EŘ exekucí pohledávky vymáhá exekutor částku, která je tvořena výší dluhu, úroky a náklady exekuce. U exekuce podle EŘ se rozlišují náklady dvojího druhu – náklady exekutora a náklady oprávněného, a jsou upraveny v § 87 – 89 EŘ.

¹⁸⁹ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 606

¹⁹⁰ HORZINKOVÁ, E., In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 306 - 307

Náklady exekuce jsou podle § 87 odst. 1 „odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku, a je-li exekutor nebo správce podniku plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu (dále jen „náklady exekuce“). Náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů a náhrada za ztrátu času je nákladem exekuce do výše stanovené prováděcím právním předpisem. Účelně vynaložené cestovní výdaje a ztrátu času přesahující tuto částku hradí exekutorovi oprávněný; o tom musí být poučen ve vyrozumění o zahájení exekuce“.¹⁹¹

Náklady exekučního řízení platí soudní exekutor s tím, že může požadovat po oprávněném zálohu. Pokud oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce nesloží, je soudní exekutor oprávněn exekuci zastavit za předpokladu, že oprávněný není podle zvláštního předpisu osvobozen.

Jak soudní exekutor, tak oprávněný mají právo na náhradu vynaložených nákladů. Ty v obou případech hradí povinný na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce. Příkaz k úhradě zašle exekutor oprávněnému i povinnému. Proti příkazu k úhradě nákladů může oprávněný i povinný podat námitky do 8 dnů ode dne doručení příkazu k úhradě. O námitkách rozhoduje soudní exekutor a pokud jim v celém rozsahu nevyhoví, postoupí námitky soudu. Soud musí o námitkách rozhodnout do 15 dnů. Proti takovému rozhodnutí soudu nelze podat opravný prostředek.

*„Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníka ten, který zastavení zavinil. V případě zastavení pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný“.*¹⁹²

Exekutor vymůže náklady exekuce a náklady oprávněného spolu s pohledávkou a jejím příslušenstvím na základě exekučního příkazu způsobem jím stanoveným pro provedení exekuce. Exekuce je vymožená až vymožením celé částky, tedy částky pohledávky, příslušenství a nákladů exekuce a oprávněného.¹⁹³

Jen krátce zmíním výši odměny exekutora. Odměna exekutora se stanoví buď exekučním tarifem, nebo se může oprávněný se soudním exekutorem dohodnout

¹⁹¹ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 87 odst. 1

¹⁹² zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 89

¹⁹³ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 618

na tzv. smluvní odměně. Odměna exekutora se odvíjí od dobrovolného splnění povinnosti v 30 denní lhůtě. Pokud povinný uhradí dobrovolně vymáhanou částku, sníží se odměna exekutora a výše hotových výdajů na polovinu. Pro lepší představu odkazují na náklady spojené s exekucí řízení na přílohu III.

4. Způsoby správní a soudní exekuce na peněžité plnění

Správní exekuci na peněžité plnění je možné nařídit a provést pouze způsoby stanovené DŘ ve smyslu § 178 odst. 5 za předpokladu subsidiárního použití OSŘ. DŘ taxativně stanoví, jakými způsoby lze daňovou exekuci provést. Jsou jimi 1) srážky ze mzdy, 2) příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, 3) příkázání jiné peněžité pohledávky, 4) postižení jiných majetkových práv, 5) prodej movitých věcí a posledním způsobem je prodej nemovitostí.¹⁹⁴

Stejně jako DŘ, tak i EŘ taxativně stanoví možné způsoby provedení exekuce. Ve smyslu § 59 odst. 1 EŘ lze exekuci ukládající zaplacení peněžité částky provést a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů, b) příkázáním pohledávky, c) prodejem movitých věcí a nemovitostí, d) postižením podniku, e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech, f) správou nemovitostí, g) pozastavením řidičského oprávnění.¹⁹⁵ Na rozdíl od daňové exekuce nabízí exekuce prostřednictvím soudního exekutora více možností, jak exekuci provést. Pro oba dva typy exekuce se subsidiárně použije OSŘ.

4.1. Srážky ze mzdy a jiných příjmů

Na úvod zmíním související právní předpisy pro způsob vymáhání srážkami ze mzdy a jiných příjmů a následně budu pokračovat samotným provedením exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů. Pro daňovou exekuci srážkami ze mzdy se použijí následující ustanovení OSŘ: § 277, 278, 279, 280, 281, § 282 odst. 3, § 283, § 284 odst. 1, § 285, 286, 288, 291, § 294 odst. 1, § 295 odst. 2, § 297 odst. 3, § 299, 301, 302. A contrario se nepoužijí ustanovení § 276, § 282 odst. 1 a 2, § 284 odst. 2 a 3, § 287, 289, 290, 292, 293, § 294 odst. 2 a 3, § 295 odst. 1, § 296, § 297 odst. 1 a 2, § 298. Souvisejícími předpisy jsou § 276 až 302 OSŘ, § 1, 3 a 4 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, § 26 a 28 zákona č. 117/1995 Sb., zákon o státní sociální podpoře, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

¹⁹⁴ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 177, 178

¹⁹⁵ zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. § 59 odst. 1

„Předmětem exekuce srážkami ze mzdy je právo povinného na mzdu¹⁹⁶ nebo na jiný příjem, s nímž se podle § 299 o.s.ř. nakládá stejně jako se mzdou“.¹⁹⁷ Stejně předmět exekuce definuje i DŘ v § 187 odst. 1. Od 1. 1. 2013 je možné postihnout i majetek manžela povinného, pokud jsou vymáhány závazky, které spadají do společného jmění manželů (dále jen SJM). Již účinná novela „výslovně umožňuje postih mzdy, účtu, pohledávky i jiného majetkového práva manžela povinného (v tomto rozsahu se stane účastníkem řízení), jestliže půjde o vymáhání závazku patřícího do společného jmění manželů. Tedy přikračuje k postihu výlučného majetku manžela povinného v případě, že se jedná o vymáhání závazku spadajícího do SJM“.¹⁹⁸

§ 299 OSŘ obsahuje taxativní výčet tzv. jiných příjmů, na které se vztahují ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy. Jedná se o srážky „z platu, z odměny z dohody o pracovní činnosti, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory a pěstounské péče, které nejsou vyplaceny jednorázově. Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou a) náhrada mzdy nebo platu, b) nemocenské, c) peněžitá pomoc v mateřství, d) důchody, e) stipendia, f) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, g) odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání, h) peněžitá plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním, i) úrazový příspěvek, úrazové vyrovnání a úrazová renta“.¹⁹⁹

Pro přehlednost rozdělím výpočet srážek ze mzdy do následujících oddílů, které platí jak pro daňovou, tak soudní exekuci.

¹⁹⁶ Mzda je definována příslušnými ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 109 odst. 2 zákoníku práce je mzdou „peněžitá plnění a plnění peněžitě hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci“.

¹⁹⁷ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 620

¹⁹⁸ MEDKOVÁ, V. Exekuční postih společného jmění manželů. Soudce, 2013, roč. XV, č. 2. Str. 4 – 11. ISSN: 1211-5347

¹⁹⁹ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 299 odst. 1

4.1.1. Základní částka a nezabavitelná částka

Srážky ze mzdy se ze zákona mohou provádět jen do výše vymáhané pohledávky s příslušenstvím, která je stanovena v exekučním příkazu. Srážky ze mzdy se provádějí z **čisté mzdy**²⁰⁰ za podmínky § 278 OSŘ, tj. zákazu sražení tzv. **základní částky** z měsíční mzdy povinného. Základní částka (ZČ) se vypočte postupem, který stanoví vláda svým nařízením č. 295/2006 Sb., o nezabavitelných částkách.²⁰¹ Pro stanovení základní částky se nejprve určí tzv. **nezabavitelná částka** (NČ), která „se stanoví jako úhrn dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce (ŽMJ) a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (NNB)“.²⁰² Podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a nařízení vlády č. 409/2011 Sb. je stanovena částka ŽMJ měsíčně ve výši 3.410 Kč. Částka NNB pro jednu osobu za pronajatý byt v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel je od 1. ledna 2013 stanovena ve výši 5.687 Kč. Vzorec pro výpočet nezabavitelné částky je tedy $NČ = 2/3 (ŽMJ + NNB)$, čili v roce 2013 je NČ ve výši 6.064,66 Kč. „Základní částka (ZČ) je od nezabavitelné částky odvozena tak, že na osobu dlužníka se započte celá nezabavitelná částka, na manžela dlužníka čtvrtina nezabavitelné částky a též jedna čtvrtina na každou osobu, které je dlužník povinen poskytovat výživné. Ve vzorci by bylo možno nastíněný způsob výpočtu vyjádřit takto: $ZČ = NČ + 1/4 NČ \text{ na manžela} + 1/4 NČ \text{ na každou vyživovanou osobu}$ “.²⁰³

Nařízením vlády č. 595/2006 Sb. určí také tzv. **plně zabavitelnou část zbytku čisté mzdy**, tj. částku, nad níž lze podle § 279 odst. 3 OSŘ zbytek mzdy srazit bez omezení, a to jako součet životního minima jednotlivce (3.410 Kč) a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (5.687 Kč). Dnes v součtu je plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy ve výši 9.097 Kč.²⁰⁴

²⁰⁰ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 277 odst. 1 „Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážena z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na důchodové spoření, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „srážené částky“). Srážené částky se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje“.

²⁰¹ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 276, 278

²⁰² LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 622

²⁰³ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 622

²⁰⁴ nařízení vlády č. 595/2006 Sb., nařízení o nezabavitelných částkách, ve znění pozdějších předpisů. § 2

4.1.2. Stanovení výše srážek

Z předešlé kapitoly můžeme říci, že pro stanovení výše srážek ze mzdy je nutné znát tzv. základní částku, která se odečítá od čisté mzdy a která se skládá z tzv. nezabavitelných částek. Nezabavitelná částka je úhrnem dvou třetin součtu životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu.

Při stanovení výše srážek ze mzdy musí plátce mzdy dodržovat určitý postup. Povinnému je nejprve vypočtena čistá mzda (ČM), od které plátce mzdy odečte vypočtenou základní částku (ZČ). Postup pro výpočet základní částky viz oddíl 4.1.1. Platí tedy: $ČM - ZČ = \text{zbytek čisté mzdy (ZČM)}$. Plátce mzdy musí po takovém výpočtu posoudit, zda zbytek čisté mzdy „převyšuje částku, nad níž lze zbytek mzdy srazit bez omezení, či nikoliv“.²⁰⁵ Tedy zda převyšuje částku, která se rovná součtu životního minima jednotlivce a normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle § 279 odst. 3 OSŘ.²⁰⁶

Mohou nastat, jak už bylo naznačeno, dvě situace:

1) zbytek čisté mzdy částku podle § 279 odst. 3 OSŘ **nepřevyšuje**. V tom případě se zbytek čisté mzdy zaokrouhlí na celé koruny tak, aby zaokrouhlená částka byla dělitelná třemi a mohla se rozdělit na třetiny.

2) zbytek čisté mzdy částku podle § 279 odst. 3 OSŘ **převyšuje**. V tomto případě se výše zmiňované třetiny rozdělí z této hraniční plně zabavitelné části zbytku čisté mzdy, tj. z částky 9.097 Kč. Jedna třetina bude ve výši 3.033 Kč. Poté se musí vypočíst plně zabavitelná částka ze zbytku čisté mzdy, která se vypočte jako $ZČM - \text{částka podle § 279 odst. 3 OSŘ (9.097 Kč)}$. Částka, která vyjde, se připočte ke druhé třetině v případě vymáhání přednostních pohledávek, a to ve výši, jaká je potřebná pro uspokojení přednostních pohledávek. Případný zbytek částky, která se připočetla ke druhé třetině, se připočte k první třetině za předpokladu, že nebude celá plně zabavitelná částka potřebná k uspokojení přednostních pohledávek. V případě žádných přednostních pohledávek se vypočtená částka přičte k první třetině.²⁰⁷

Pro výši srážek je stanoven zákaz provádět srážky ve větším rozsahu než je zákonný rozsah. A to ani za souhlasu povinného. Na druhou stranu mohou mezi sebou oprávněný a povinný uzavřít dohodu o nižších srážkách a oznámit to

²⁰⁵ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 623

²⁰⁶ Pro rok 2013 je tato částka ve výši 9.097 Kč

²⁰⁷ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 623, 624.

soudnímu exekutorovi.²⁰⁸ Stejně tak může správce daně na návrh povinného výši srážky snížit, pokud k tomu bude mít povinný závažný důvod. Výši srážek správce daně sníží v příslušném výplatním období, za které má být srážka ze mzdy provedena. Jakmile důvod pro snížení výše srážek odpadne, správce daně původní rozhodnutí o snížení srážek zruší.²⁰⁹

Je možné, že povinný změní zaměstnání. V takovém případě je povinný povinen oznámit tuto skutečnost do jednoho týdne soudu. Stávající plátce mzdy má povinnost do jednoho týdne oznámit soudu, že u něho povinný přestal pracovat. Zásada součinnosti se projeví i u daňové exekuce a to v oznamovací povinnosti dlužníka správci daně o vzniku nároku na mzdu u jiného plátce mzdy a současně zánik nároku na mzdu u plátce mzdy stávajícího. Tuto povinnost má povinný oznámit do 8 dnů od nastalé skutečnosti. Plátce mzdy je rovněž povinen sdělit správci daně ve lhůtě 8 dnů, že k němu povinný nastoupil do práce, resp. u něj přestal pracovat, anebo že dlužník do práce u jiného plátce mzdy.²¹⁰ Zákonem stanovené povinnosti má i nový plátce mzdy. Ten je povinen si vyžádat potvrzení, u koho povinný naposledy pracoval a zda na něj byla nařízena exekuce srážkami ze mzdy. V kladném případě musí nový plátce mzdy oznámit soudu nařízení předchozích srážek a soud mu zašle usnesení o nařízení srážkami ze mzdy a seznámí ho s dosavadním průběhem exekuce. Nový plátce mzdy pak musí po doručení usnesení podle pokynů soudu ve srážkách ze mzdy pokračovat. U daňové exekuce má plátce mzdy, který se stal plátcem mzdy až po nařízení daňové exekuce stejnou povinnost. „Tomuto plátcu mzdy správce daně doručí exekuční příkaz a zároveň mu uloží povinnost, aby pokračoval ve srážkách ze mzdy dlužníka, a dále uvede výši nedoplatku, pro jehož úhradu mají být srážky nadále prováděny“.²¹¹

4.1.3. Třetinový systém

Jak bylo výše uvedeno, pro srážky ze mzdy je nutno určitým postupem vypočítat částku, ze které budou prováděny srážky a která je rozdělena na jednotlivé třetiny. Každá třetina má svůj okruh pohledávek, které se z ní budou strhávat. Jde

²⁰⁸ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. § 280, § 287 odst. 1

²⁰⁹ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 187 odst. 3

²¹⁰ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 446

²¹¹ zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. § 187 odst. 2 a 4

o tzv. třetinový systém, na základě něhož se určí, z jaké třetiny se budou provádět srážky pro jednotlivé pohledávky. Pohledávky se dělí na přednostní a nepřednostní.

*„Tzv. třetinový systém slouží k určení toho, z jakých částí mzdy, případně pro jaké pohledávky v rámci těchto třetin lze provádět srážky. Základním pravidlem je, že srážky se provádějí pouze z první třetiny; to platí beze zbytku pro tzv. nepřednostní pohledávky. Povinnému pak zůstane nejen základní částka, ale též celá druhá a třetí třetina, případně zbytek třetiny první, pokud celá první třetina nebyla srážkami vyčerpána. Pro přednostní pohledávky, jež jsou taxativně vypočteny v § 279 odst. 2 o.s.ř., se však srážejí dvě třetiny: přednostní pohledávky se uspokojují nejprve z druhé třetiny (k níž byla případně připočtena i plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy ve smyslu § 279 odst. 3 o.s.ř.), a teprve nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se spolu s ostatními (nepřednostními) pohledávkami z první třetiny“.*²¹² Mezi přednostní pohledávky ve smyslu § 279 odst. 2 OSŘ patří i pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění. Třetí třetina povinnému zůstává.

Samozřejmostí je, že prováděné srážky musí mít své pořadí, v jakém budou povinnému sráženy v první třetině. To platí jak pro nepřednostní, tak i pro přednostní pohledávky. Pořadí pohledávek se podle § 280 odst. 3 OSŘ řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. To platí pro výkon rozhodnutí prováděný soudem. Pro exekuci prováděnou prostřednictvím soudního exekutora to je den, kdy byl plátcí mzdy doručen exekuční příkaz, který má dle § 47 odst. 2 EŘ účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ. Pořadí pohledávek je projevem zásady priority, kdy přednostně jsou prováděny srážky pro pohledávku s nejlepším postavením, resp. *„nejprve má být zcela uspokojena pohledávka s lepším pořadím (včetně jejího příslušenství) a teprve poté pohledávka s pořadím horším. Nebude-li možno obě pohledávky (či více pohledávek) uspokojit zcela, nedělí se mezi ně sražená částka poměrně; na pohledávku s horším pořadím se dostane pouze tolik, kolik zbývá po plném uspokojení pohledávky s lepším pořadím“.*²¹³ V případě doručení exekučního příkazu pro několik pohledávek znamená to stejné pořadí těchto pohledávek. Pokud částka, kterou mají být tyto pohledávky se stejným pořadím

²¹² LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. Str. 623

²¹³ LAVICKÝ, P. In: BAXA, J. [et al.]. Daňový řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. Str. 1176

uspokojeny, nebude dostačující, na základě zásady proporcionality se tyto pohledávky se stejným pořadím uspokojí poměrně.²¹⁴

Pro přednostní pohledávky platí, že nejpřednostnější pohledávkou uspokojovanou z druhé třetiny jsou pohledávky výživného. Jedná se o tzv. absolutní přednostní pohledávky před přednostními pohledávkami ostatními. Ostatní přednostní pohledávky (§ 279 odst. 2 OSŘ) jsou uspokojovány v souladu se zásadou priority, tedy podle svého pořadí, případně se zásadou proporcionality, pokud by měly pořadí stejné.²¹⁵

4.1.4. Provedení exekuce

Je-li podle exekučního orgánu exekuce srážkami ze mzdy dostačující, vydá exekuční příkaz na mzdu povinného. Podle EŘ se na exekuční příkaz vztahují účinky nařízení výkonu rozhodnutí, a proto musí být doručen oprávněnému, povinnému a plátcí mzdy (§ 282 odst. 2 OSŘ). Účinky nařízení výkonu rozhodnutí se však neaplikují pro exekuční příkaz vydaný podle DŘ.

Povinnému a plátcí mzdy se exekuční příkaz doručí do vlastních rukou. U daňové exekuce výslovně doručení do vlastních rukou stanoveno není, ale vyplývá to z § 40 písm. a) DŘ²¹⁶. Doručený exekuční příkaz příkazuje plátcí mzdy, aby prováděl ze mzdy povinného srážky, a zároveň zakazuje tyto sražené částky povinnému vyplácet. Tato povinnost plátce mzdy se označuje jako institut arrestatoria, jehož podstatou je zákaz výplaty pohledávky (v tomto případě mzdy) povinnému. Dnem doručení exekučního příkazu plátcí mzdy nemá povinný právo na výplatu stanovených srážek.²¹⁷ „Zákaz vybrat si u plátce mzdy mzdovou pohledávku, resp. její postiženou část, adresovaný povinnému, se označuje jako inhibitorium. [...] U exekuce na plat je tento zákaz užší, neboť nezahrnuje zákaz dispozic se mzdovou pohledávkou; dlužník je proto oprávněn uzavřít kupř. dohodu o srážkách ze mzdy, na základě níž mají být z jeho mzdy prováděny další srážky“.²¹⁸

²¹⁴ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 623

²¹⁵ LAVICKÝ, P. In: BAXA, J. [et al.]. Daňový řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. Str. 1177

²¹⁶ Do vlastních rukou se doručují písemnosti, pokud a) je den doručení rozhodný pro počátek běhu lhůty stanovené právním předpisem nebo rozhodnutím správce daně.

²¹⁷ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 625

²¹⁸ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 625

Plátce mzdy po doručení exekučního příkazu začne povinnému srážet stanovené částky. Vyplácet takové srážky soudnímu exekutorovi nebo oprávněnému může však až po uplynutí 30 denní lhůty pro dobrovolné splnění a po nabytí právní moci exekučního příkazu.²¹⁹ V případě daňové exekuce se srážky začnou provádět nabytím právní moci exekučního příkazu.

*„Srážky plátce provádí každý měsíc, jakmile se stane mzda splatnou; [...]. Takto je plátce mzdy povinen postupovat až do okamžiku, kdy pohledávka oprávněného bude i s příslušenstvím uspokojena (§ 284 odst. 1 o. s. ř.). S ohledem na to, že mzda povinného může být každý měsíc proměnlivá, může se také každý měsíc odlišovat výše srážek; je povinností plátce mzdy každý měsíc výši srážek vypočítat, a to podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje. Na žádost plátce mzdy, oprávněného nebo povinného může výši srážky určit soud, a je-li více oprávněných, též sraženou částku mezi ně rozvrhnout (§ 288 o. s. ř.)“.*²²⁰ DŘ, takovou možnost mezi správcem daně a oprávněným neposkytuje. *„V daňovém řízení je v tomto případě možné využít zásady spolupráce osoby zúčastněné a správce daně a v tomto směru by mě správce daně i odpovídat na případné žádosti plátců mzdy a sraženou částku jim pomoci vypočítat“.*²²¹

Plátce mzdy, ačkoli je ve vztahu k povinnému a oprávněnému třetí osobou, má stanovené určité povinnosti. Každý měsíc je povinen určit přesnou a správnou výši srážek, takovou srážku řádně a včas provést, a vyplatit provedené srážky exekučnímu orgánu nebo přímo oprávněnému. Pokud by povinný porušil jemu stanovené povinnosti, je oprávněný oprávněn podat na plátce mzdy jako poddlužníka tzv. poddlužnickou žalobu, kterou se domáhá práva na vyplacení srážek, které měly být povinnému provedeny. Soud při podání poddlužnické žaloby zahájí nalézací řízení, jehož předmětem je exekuční spor, tzv. spor poddlužnický. Podání žaloby nemá hmotněprávní účinky, ale pouze jde o tzv. úkojné právo procesní povahy. Tj. právo oprávněného na uspokojení pohledávky exekucí postižené pohledávky

²¹⁹ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 625

²²⁰ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 626

²²¹ LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. Str. 442

povinného. Takovou stíženou pohledávkou je u exekuce srážkami ze mzdy právo povinného na mzdu.²²²

Plátce mzdy je povinen provádět srážky ze mzdy povinného až do okamžiku úplného uspokojení vymáhané pohledávky včetně příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, tedy do částky stanovené exekučním příkazem. Tím je exekuce ze zákona ukončena. Exekuci může na návrh povinného exekuční orgán odložit pro důvody ve smyslu § 266 odst. 1 OSŘ, resp. 181 odst. 1 DŘ. Pokud bude exekuce odložena, plátce mzdy přestane provádět srážky ode dne doručení usnesení o odkladu exekuce do té doby, na kterou se exekuce odkládá. Po uplynutí stanovené doby plátce mzdy pokračuje v provádění srážek ze mzdy. Dojde-li k odkladu exekuce pro předpoklad zastavení exekuce (§ 266 odst. 2 OSŘ), plátce mzdy provádí srážky ze mzdy stále, ale nevyplácí je exekučnímu orgánu ani oprávněnému.²²³ Pak mohou na základě ustanovení § 289 odst. 1 a 2 OSŘ nastat dvě situace. V případě, že bude odklad exekuce zrušen, vyplatí plátce mzdy srážky na účet soudního exekutora nebo přímo oprávněnému. V případě, že bude exekuce zastavena, vyplatí plátce mzdy srážky povinnému.²²⁴

Obecné důvody pro zastavení exekuce jsou v souladu s ustanovením § 268 OSŘ. Exekuce srážkami ze mzdy může být však zastavena ještě pro dva další důvody stanovené ustanovením § 290 OSŘ. „Prvním z nich je okolnost, že povinný nepobírá po dobu alespoň jednoho roku mzdu buď vůbec, nebo alespoň v takové výši, aby z ní mohly být prováděny srážky. Druhý se týká situace, za níž by měly být srážky ze mzdy prováděny již jen pro běžné výživné, a přitom lze předpokládat, že je povinný bude platit dobrovolně“.²²⁵ Uvedená první okolnost se uplatí v rámci daňové exekuce na základě § 181 odst. 2 písm. h).

4.2. Další způsoby provedení soudní a správní exekuce na peněžité plnění

V předchozí podkapitole a jejích oddílech jsem vymezila exekuční způsoby srážkami ze mzdy. V následujících oddílech stručně popíši podstatu dalších způsobů

²²² LAVICKÝ, P. In: BAXA, J. [et al.]. Daňový řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, ČR a s., 2011. Str. 1180

²²³ JIRMANOVÁ, M. In: Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. [cit. 22. 5. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>

²²⁴ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 627

²²⁵ LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 627

exekuce jimiž jsou přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, přikázání jiné peněžité pohledávky, postižení jiných majetkových práv a prodej movitých věcí nebo nemovitostí. Tyto způsoby taxativně stanoví DŘ. Podle EŘ lze provést exekuci i dalšími způsoby, které jen pro doplnění vyjmenují. Jsou jimi postižení podniku, zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitostech, správa nemovitosti a pozastavení řídičského oprávnění.

4.2.1. Přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Tento způsob exekuce je taxativně stanoven v DŘ. EŘ takový způsob výslovně nevyjmenovává, ale počítá s ním ve smyslu subsidiarity OSŘ. Stejně tak u daňové exekuce se v souvislosti s tímto způsobem exekuce uplatňují příslušná ustanovení OSŘ. U exekuce přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb vznikají zákonem stanovené povinnosti poskytovateli platebních služeb. Exekuční příkaz, jehož náležitosti stanoví zákon, je doručen peněžnímu ústavu a od té doby je takový poskytovatel platebních služeb povinen nevyplácet peněžní prostředky z účtu dlužníka, neprovádět na ně započtení a jakkoli s nimi nakládat (§ 190 odst. 2 DŘ, 304 odst. 1 OSŘ). „*Daňová exekuce se provede odepsáním peněžních prostředků dlužníka z jeho běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakékoliv měně do výše částky uvedené v exekučním příkazu a jejich vyplacením exekučnímu správnímu orgánu*“.²²⁶ Při srovnání právní úpravy DŘ i OSŘ je zřejmé, že smysl způsobu přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb je stejný.

4.2.2. Přikázání jiné peněžité pohledávky

Dalším z taxativně stanovených způsobů exekuce je přikázání jiné peněžité pohledávky. „*Uvedená exekuce postihuje jinou peněžitou pohledávku dlužníka než nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb. Tuto exekuci lze nařídit i v případě, že pohledávka dlužníka se stane splatnou teprve v budoucnosti. Poddlužník nesmí od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání exekuce, vyplatit dlužníkovi jeho pohledávku, provést započtení nebo*

²²⁶ HORZINKOVÁ, E., In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 303

s ní jinak nakládat“.²²⁷ Toto omezení s nakládáním pohledávky má i sám dlužník. Stejně jako u exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, mají ustanovení § 191 DŘ a 313 OSŘ stejnou podstatu. Pro účely daňové exekuce se subsidiárně použijí ustanovení § 314a až 319 OSŘ.

4.2.3. Postižení jiných majetkových práv

Předmětem tohoto způsobu exekuce jak u daňové, tak u soudní exekuce je jiné právo dlužníka, „*kteřé má majetkovou hodnotu a ktere není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného, nebo označení podílu v obchodní společnosti nebo označení členství v družstvu. [...]. Jiným majetkovým právem je např. právo povinného na peněžní prostředky, které jsou uloženy na běžném, vkladovém nebo jiném účtu někoho jiného, proti majiteli účtu. Jinak bývají nejčastěji postižovány exekucí práva povinného na vydání movité věci, zpravidla z důvodu ochrany vlastnického práva, na dodání movité věci, zpravidla založené obchodně závazkovými vztahy, a na vydání movité věci, cenného papíru nebo peněžité částky ze soudní úschovy*“.²²⁸

4.2.4. Prodej movitých věcí nebo nemovitostí

Podmínky pro prodej movitých věcí nebo nemovitostí stanoví DŘ a EŘ ve svých ustanoveních. Prodej movitých věcí a prodej nemovitostí, je posledním exekučním způsobem, který DŘ povoluje. „*K provedení daňové exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí může správce daně nařídít a provést dražbu. Dražba je postup sloužící ke zpeněžení movitých a nemovitých věcí získaných v rámci exekučního řízení. Dražbu provádí správce daně prostřednictvím pověřených úředních osob a řídí ji daňový exekutor. [...]. Konání dražby nařizuje správce daně vyhláškou. O průběhu dražby se sepisuje protokol. Dražba se ukončí, pokud byly vydraženy všechny předměty dražby, nebo jakmile dosažený výtěžek získaný dražbou postačuje k uspokojení vymáhaných nedoplatků*“.²²⁹ U soudní exekuce je pověřený k dražbě soudní exekutor, který může sepsat movité i nemovité věci tzv. od stolu,

²²⁷ HORZINKOVÁ, E., In: Horzinková, E., Novotný, V. Správní právo procesní. 4. akt. a dopl. vydání. Praha: Leges, 2012. Str. 303

²²⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. [cit. 15. 6. 2013]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz>

²²⁹ HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. Meritum Daňový řád. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. Str. 109-110

tzn., že pokud je v nějakém rejstříku zaznamenán povinný jako vlastník movité věci nebo nemovitosti, soudní exekutor je může sepsat na základě těchto údajů (např. osobní automobil, cenné papíry). Dražba je nařízena dražební vyhláškou a je stanovena cena nejnižšího podání. Od 1. 1. 2013 lze provádět elektronickou dražbu jak u movitých věcí, tak u nemovitostí.

5. Komparace správní a soudní exekuce na peněžitá plnění

V této části práce se pokusím o komplexní srovnání správní exekuce na peněžitá plnění, která se vede podle DŘ, a soudní exekuce na peněžitá plnění prostřednictvím soudního exekutora, která se vede ve smyslu EŘ. V předcházejících kapitolách, jejichž obsahem byla v kapitole 3 správní exekuce a soudní exekuce a v kapitole 4 způsoby provedení soudní a správní exekuce, jsem popsala průběh a fáze exekučního řízení formou správní a soudní exekuce, a to od samého začátku, čili zahájení exekuce, přes provedení, odklad, skončení, resp. zastavení exekuce, a náklady exekuce. Nechybí ani základní zásady exekučního řízení, procesní podmínky exekučního řízení, účastníci exekučního řízení a v neposlední řadě musí být zřejmé, jaké prameny se použijí při exekučním řízení správním a exekučním řízení soudním. Dále je pak popsán podrobněji způsob exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů, a stručně další způsoby exekuce. Následující odstavce jsou souhrnem znalostí získaných při zpracovávání práce za použití předcházejících kapitol.

Na začátek zmíním, že exekuce správní i exekuce soudní prostřednictvím soudního exekutora (dále jen „druhy exekuce“) jsou řízení, které mají stejný účel a jsou striktně oddělena od řízení nalézacího. Jde o nucené vymáhání nesplněné povinnosti uložené rozhodnutím správního orgánu na základě exekučního titulu. Oběma druhy exekucí se vymáhají povinnosti, a to jak peněžitého, tak nepeněžitého charakteru. Zaměřila jsem se na plnění peněžitá, proto budu srovnávat výše zmíněné instituty pouze na tato peněžitá plnění.

Oba druhy exekucí, jak správní, tak soudní, jsou kodifikovány. Nemají však svůj vlastní komplexní kodex, ale jsou obsahem několika právních předpisů. Správní exekuci upravuje SpŘ. Pro exekuci na peněžitá plnění však stanoví toliko jen exekuční titul a kdo je exekučním správním orgánem, s následným odkazem na postup pro správu daní podle ustanovení DŘ. Naproti tomu u soudní exekuce, kdy se správní orgány obracejí o provedení exekuce na soudního exekutora, se exekuční řízení vede podle EŘ. Avšak také ne komplexně, ale s odkazem na subsidiární použití OSŘ. To mají oba druhy exekuce společné, neboť DŘ v § 177 odst. 1 stanoví také subsidiární použití OSŘ (viz kapitola 3.1.).

Celým exekučním řízením prochází určité zásady, které musí být dodrženy. Exekuční řízení stojí na základě ústavně zakotveného práva na spravedlivý proces v čl. 36 LZPS neboť *„každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva*

*u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu“.*²³⁰

Ve správní i v soudní exekuci jsou vzhledem k subsidiárnímu použití OSŘ pro DŘ i EŘ aplikovány podobné až stejné zásady pro každý druh exekuce. Společnými zásadami jsou zásada dispozice, zásada rovnosti stran, zásada legálního pořádku, zásada přednosti, priority a proporcionality. Samozřejmostí jsou i instituty, např. vylučovací žaloba, které chrání povinného a třetí osoby. Naproti tomu se oprávněný může v případě exekuce srážkami ze mzdy bránit podlužnickou žalobou. Pro správní exekuční řízení je typická i zásada oficiality, na rozdíl od soudní exekuce, u správní exekuce může správní orgán zahájit exekuční řízení i ex offo. Zásada oficiality se projeví v soudní exekuci až při provádění úkonů soudním exekutorem, ke kterým nepotřebuje návrh oprávněného. Při aplikaci zásady oficiality si myslím, že důvodem, proč nemůže být zahájena soudní exekuce ex offo, je, že soudní exekutor je soukromá osoba, která dostala pověření od státu vykonávat exekuční činnost. Oprávněný není nijak s osobou soudního exekutora „spojen“. Kdežto při správní exekuci je správní orgán v postavení oprávněného vůči povinnému a zákon mu přiznává i postavení oprávněného exekučního správního orgánu (viz podkapitola 3.2. a 2.4.)

Vůbec před samotným zahájením a provedením obou druhů exekucí musí být splněny zákonem stanovené procesní podmínky. První podmínkou je splnění procesních podmínek účastníků řízení. Ve správním i soudním exekučním řízení se účastníci exekučního řízení nazývají shodně povinný a oprávněný. Oprávněný, povinný a další zúčastněné osoby (např. plátce mzdy u způsobu exekuce srážkami ze mzdy) musí mít způsobilost být účastníkem řízení (právní subjektivitu podle hmotného práva) a procesní způsobilost (podle hmotného práva způsobilost k právním úkonům). Absence způsobilosti být účastníkem řízení má za následek u obou druhů exekuce zastavení řízení. A contrario pokud chybí způsobilost procesní, může být účastník řízení zastoupen (viz podkapitola 3.3.)

Při zahájení exekuce se uplatní u daňové exekuce zásada dispoziční (exekuce zahájená na návrh) a oficiality (exekuce zahájená ex offo), u soudní exekuce se projeví pouze zásada dispoziční. Převážně jsou obě exekuce zahajovány na návrh. Před zahájením daňové exekuce může správní orgán zaslat povinnému upozornění na výši jeho nedoplatku a v případě nezaplacení na možné následky. U soudní

²³⁰ zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. Čl. 36 odst. 1

exekuce zasílá soudní exekutor výzvu k dobrovolnému plnění až po zahájení exekuce. Exekuční řízení u daňové exekuce je zahájeno vydáním exekučního příkazu, který se doručuje povinnému a v případě způsobu exekuce srážkami ze mzdy také plátcí mzdy. Naproti tomu je soudní exekuce zahájena již dnem doručení samotného návrhu na zahájení exekuce exekutorovi, který exekuci vede. Procesí, které je povinen exekutor absolvovat, u daňové exekuce chybí. Soudní exekutor musí požádat exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Po doručení pověření zašle exekutor povinnému vyrozumění o zahájení exekuce spolu s výzvou k dobrovolnému plnění. Proti zahájení exekucí je možné podat opravné prostředky. U daňové exekuce je opravným prostředkem odvolání, které je nutné podat do 15 dnů ode dne doručení exekučního příkazu. Odvolání je oprávněn podat každý, komu je exekuční příkaz doručován. U způsobu srážkami ze mzdy tedy povinný a plátce mzdy. U soudní exekuce je jediným opravným prostředkem návrh na zastavení exekuce (viz podkapitola 3.4.)

Po zahájení exekuce nastává fáze provedení. Oba exekuční orgány, jak správní exekuční orgán, tak soudní exekutor jsou povinni zvolit exekuční způsob, jakým bude exekuce provedena. Exekuční způsoby jsou taxativně stanoveny pro oba druhy exekuce zákonem. Více méně se shodují, EŘ však dává možnost provést exekuci více způsoby než DŘ. Oba exekuční orgány musí zvolit takový způsob exekuce, který není ve zjevném nepoměru k vymáhané částce stanovené exekučním příkazem. Proto primárně se v obou druzích exekuce volí způsob srážkami ze mzdy nebo příkázáním jiné pohledávky, až poté prodej movitých věcí, příp. nemovitostí. Exekuce ve smyslu DŘ bude provedena po nabytí právní moci exekučního příkazu. Exekuce vedená podle EŘ bude provedena marným uplynutím lhůty k dobrovolnému splnění, ve které může povinný uplatnit opravný prostředek návrh na zastavení exekuce, po zápisu doložky o provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí a po nabytí právní moci exekučního příkazu (viz podkapitola 3.5.)

Společným pro obě řízení je odklad exekuce na návrh povinného nebo z úřední povinnosti. Podmínkou odkladu exekuce je již zahájené exekuční řízení. Smyslem institutu odkladu exekuce je zohlednění sociální situace povinného, ve které se neocitl vlastní vinou a tato situace je přechodného rázu. Exekuční správní orgán povolí dlužníkovi posečkání úhrady nedoplatku a stanoví dobu pro posečkání. Pominou-li důvody, pro které byla exekuce odložena, rozhodne exekuční správní orgán o pokračování v daňové exekuci, pokud mezitím nebyla již exekuce zastavena.

Soudní exekutor povolí odklad exekuce pouze v případě, pokud by provedení exekuce mělo pro povinného a jeho rodinu nepříznivé důsledky, ale zároveň musí být zachována ochrana oprávněného, který v takovém případě nesmí odložením exekuce utrpět újmu. EŘ zná o jeden důvod odkladu exekuce navíc oproti DŘ. Je jím situace, kdy povinný (resp. třetí osoba za povinného) podal návrh na zastavení exekuce a poté složil u exekutora jistinu ve výši vymáhané pohledávky s návrhem na odklad exekuce. Smyslem takového úkonu je zrušení inhibitoria neboli povinný může disponovat se svým majetkem. Přitom mohou nastat dvě situace: soudní exekutor, příp. exekuční soud návrhu na zastavení exekuce vyhoví, v takovém případě se složená jistina vrátí složiteli, a contrario nebude-li exekuce zastavena, vymáhaná pohledávka se uspokojí ze složené jistiny. Domnívám se, že by poslední důvod odkladu exekuce mohl být projevem reciprocity z hmotného práva (viz podkapitola 3.6.)

Posledním stádiem správní i soudní exekuce je její zastavení. Možností, jak mohou obě exekuce skončit, jsou tři. Za prvé splněním ze strany dlužníka, za druhé vymáhaná pohledávka se stala nedobytnou a třetím způsobem je zastavení exekuce na návrh nebo ex offio ze zákonných důvodů. DŘ a OSŘ (OSŘ se v případě zastavení exekuce subsidiárně použije pouze k EŘ) taxativně vyjmenovávají ve svých ustanoveních zákonné důvody pro zastavení exekuce, které se víceméně shodují a daly by se jeden pod druhý podřadit. Návrh na zastavení exekuce se u soudní exekuce dá použít jako opravný prostředek proti zahájení exekuce, správní exekuce setrvala u klasického institutu odvolání (viz podkapitola 3.6.)

Pro výběr konkrétní exekuce patří jako důležité kritérium náklady exekucí. Náklady správní exekuce se stanoví jako 2% z částky, pro kterou byla exekuce nařízena. Tato částka zahrnuje náhradu nákladů za nařízení exekuce, náhradu za výkon prodeje a náhradu hotových výdajů, které vznikly při provádění exekuce. Na rozdíl od soudní exekuce se u správní exekuce žádná odměna exekučnímu správnímu orgánu neplatí. U soudní exekuce, kde se její náklady skládají z náhrady hotových výdajů, náhrady za ztrátu času při exekuci, náhrady za doručení písemností, odměny a náhrady nákladů správce podniku, daně z přidané hodnoty a v neposlední řadě z odměny exekutora, musí povinný zaplatit i náklady oprávněného. Odměna exekutora se procentuálně odvíjí částky, která byla určena exekučním příkazem (viz příloha III, podkapitola 3.7.).

Posledním komparovaným institutem jsou DŘ a EŘ stanovené způsoby správní a soudní exekuce. Ty se ve svém zákonném vymezení shodují, EŘ však nabízí více způsobů, jak oprávněný může dostat své pohledávky. EŘ odkazuje ve způsobech srážkami ze mzdy, přikázání pohledávky z účtu, přikázání jiné pohledávky a postižením jiných majetkových práv na subsidiární použití OSŘ v celém rozsahu. DŘ tyto způsoby exekuce upravuje samostatně, také s upřesněním v OSŘ. Nejprve se správní orgány snaží zvolit cestu nejméně nákladnou a jednodušší, jako je způsob srážkami ze mzdy a přikázáním pohledávky z účtu, a v případě neúspěchu přistupují ke způsobům, jako je prodej movitých a nemovitých věcí, to vše na základě zásady přiměřenosti k výši částky stanovené exekučním příkazem (viz kapitola 4.)

Shrnu-li pohled na správní a soudní exekuci v současnosti, tak je její míra efektivity a přehlednosti stále nedostačující. Například Česká správa sociálního zabezpečení do konce roku 2012 volila nejprve cestu daňové exekuce, která byla jednodušší, beznákladová a nekonfliktní, tedy způsob srážkami ze mzdy nebo přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb. Pokud tento způsob nebyl dostačující, volila Česká správa sociálního zabezpečení návrh na výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu, který byl schopen použít přísnější, dražší a složitější způsoby výkonu rozhodnutí. Těmi jsou například prodej nemovitosti nebo zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitost. Takto soudní systém dokázala Česká správa sociálního zabezpečení zahltit až 100.000 nařízených výkonů rozhodnutí ročně. Při tomto množství byly soudy však schopny vymoci pouze 4% nařízených výkonů rozhodnutí z důvodu nedobytnosti pohledávky. Celkově toto neshledávám jako efektivní a hospodárné pro stát. Z tohoto důvodu zastávám vynětí pohledávek, které se dají vymoci správní cestou, ze soudní agendy za velmi přínosné.²³¹ Do budoucna bych však navrhovala sjednotit celé exekuční řízení, kdy by provedení exekuce měl v rukou jediný oprávněný exekuční orgán, který by postupoval na základě jediného kodexu, který by měl bezesporu mnoho výhod, jak pro laickou veřejnost, tak pro odbornou. Dnešní roztržitá právní úprava exekučního řízení s odkazy na další právní předpisy ztěžuje přehlednost, orientaci a neméně i celé exekuční řízení. Za potřebné tedy shledávám rekodifikaci a stanovení

²³¹ JÍCHA, L. O novelizovaných exekucích. Právo & Byznys, duben 2013. Mladá fronta a.s.

podmínek a způsobů exekučního řízení, stejně tak zohlednění nákladů, jako je tomu dnes.

6. Závěr

Na závěr mé diplomové práce zhodnotím cíle, které jsem si stanovila na počátku této práce. Domnívám se, že se mi je podařilo naplnit v obsahu celé práce, tj. vymežit správní a soudní exekuci na peněžité plnění, od zahájení až po skončení exekuce, následně uvést způsoby exekuce a podrobněji se zabývat exekucí srážkami ze mzdy, a finálně pak správní a soudní exekuci komparovat.

Prvotním problémem, se kterým jsem se musela vypořádat, byla novela účinná k 1. 1. 2013, která změnila podle mého názoru exekuční řízení k lepšímu. Všechny změny, které novela od začátku roku přinesla, vedou primárně ke zrychlení a ekonomičnosti exekučního řízení, k odstranění zahlcenosti soudů exekučními tituly, které lze vykonat podle SpŘ nebo DŘ. Kvůli zahlcenosti soudů tak bylo potřeba tuto otázku řešit, protože původní nařízení exekuce trvalo i přes jeden rok, což dostatečně nebylo v souladu se zájmy oprávněného, který se svých práv chtěl domoci co nejdříve a co nejefektivněji. Řešením tedy bylo odstranění tzv. trojkolejnosti exekučního řízení pro orgány veřejné moci. Dosavadní systém nařizování exekucí se změnil na systém pověřovací, tedy soud již nevydává usnesení o nařízení exekuce, ale pouze soudního exekutora pověří vedením příslušné exekuce. V tomto shledávám největší změnu, která pomohla k urychlení a zefektivnění exekuce samotné.

Ve smyslu ochrany a obrany povinného se zavádí rejstřík zahajovaných exekucí primárně z důvodu ochrany práv účastníků řízení, který zamezuje vzniku problém s překážkou litispendence. Další výhodou povinného je jediný opravný prostředek návrh na zastavení exekuce proti zahájení exekuce, do kterého může povinný uplatnit veškeré své námítky. Prodloužila se lhůta k dobrovolnému splnění povinnosti, povinnému se také nově doručuje spolu s exekučním příkazem i exekuční titul, a „*podle nového § 44 odst. 4 může (a ve zjevných případech má) exekutor rozhodnout, že se účinky generálního inhibitoria vztahují pouze na část majetku povinného, je-li vymáhaná povinnost v hrubém nepoměru k hodnotě celého majetku*“.²³²

Jak je patrné z obsahu práce, snažila jsem nejdříve vymežit obecné termíny jako exekuce, exekuční řízení, exekuční orgán, výkon správního rozhodnutí a dělená správa, které jsou důležité pro správnou interpretaci celkového obsahu práce.

²³² KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. [online]. Právní rozhledy, 1/2013. [cit. 1. 5. 2013] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Pro srovnání se současným exekučním právem jsem nastínila i historický vývoj exekučního řízení, kdy v počátku byly exekuce prováděny fyzickými tresty a až od 19. stol. se zahajovala exekuce proti majetku, která se vyvinula až do dnešní podoby, která je silně formalizovaná, tj. musí být provedena k tomu oprávněnou osobou (exekučním správním orgánem nebo soudním exekutorem, záleží na typu exekuce) a na kterou jsou kladeny obligatorní náležitosti, bez nichž nelze exekuci provést. Zásady, na nichž celé exekuční řízení stojí, jsem vymezila v kapitole 3.2.

Co se týče exekučního orgánu, problém spatřuji v tom, že správní orgány většinou nemají své vymáhající oddělení, proto se obracejí na obecného správce daně, příp. soudního exekutora. Pokud by správní orgány chtěly vymáhat dluhy samy bez pomoci soudních exekutorů, musely by si zřídit nové vymáhací oddělení a přijmout dalšího úředníka nebo úředníky, jejichž plat a ostatní provozní náklady jako např. provoz kanceláře, nákup počítačů a potřebných programů, kancelářských potřeb apod. by byly placeny z rozpočtu správního orgánu, a to i v případě úspěšného vymožení dluhu či nikoliv. Obecně platí, že pokud by dlužníci platili své závazky řádně a včas, nemusely by se správní orgány obracet na soukromého soudního exekutora.

Jádrem práce pak byla popisná a hodnotící část správní a soudní exekuce v jednotlivých institutech exekučního řízení tak, jak jsem si stanovila. Tedy od zahájení exekučního řízení až po skončení exekuce, její náklady a způsoby vymáhání. V každé části jsem nejprve popisovala správní exekuci a následně exekuci soudní. Někdy se může zdát, že se správní a soudní exekuce v některých fázích překrývají, shodují. To je dáno především subsidiaritou OSŘ k obou hlavním právním předpisům, které správní a soudní exekuci upravují.

Hlavní diferenciaci mezi správní a soudní exekucí jsem shledala po procesní stránce v lhůtách při zahájení po provedení exekuce a nákladech řízení na exekuci. Pokud by se dodržovaly maximální lhůty stanovené zákonem, tak nejdříve po 75 dnech (pokud nebyl podán návrh na zastavení exekuce) je možné fakticky provést exekuci stanoveným exekučním způsobem. Správní exekuce je v případě doby do provedení exekuce na tom podstatně lépe. Provést exekuci stanoveným způsobem je možné, jakmile exekuční příkaz nabude právní moci. Náklady správní exekuce, které zahrnují náhradu nákladů za nařízení exekuce, náhradu za výkon prodeje a náhradu hotových výdajů, které vznikly při provádění exekuce, činí 2% z částky, pro kterou byla exekuce nařízena. Neplatí se zde žádná odměna

exekučnímu správnímu orgánu jako tomu je u soudní exekuce. U soudní exekuce, kde její náklady čítají z náhrady hotových výdajů, náhrady za ztrátu času při exekuci, náhrady za doručení písemností, odměny a náhrady nákladů správce podniku, daně z přidané hodnoty a v neposlední řadě odměna exekutora, která se procentuálně odvíjí od uložené částky k zaplacení (viz příloha III). U soudní exekuce však povinný musí zaplatit i náklady oprávněného.

Na závěr hodno jen podotknout, že povinní, u kterých je vedena exekuce, se ve většině případů podotýkají již s větším množstvím exekucí. To, že neplatí povinné platby jako jsou např. poplatky obci nebo nezaplatí uloženou pokutu od městské policie, je v mnoha případech známkou jejich zadlužení, k čemuž nahrává jejich osobní odpovědnost při neustálém uzavírání smluv o půjčce. K zamyšlení je pak, proč zákony umožňují stále dokola půjčovat finanční prostředky těm, kteří už dávno nemají na jejich splacení včetně s jejich poplatky a úroky. To v závěru nahrává jedinému – lichvě.

Resumé

Execution can be characterized as forced enforcement obligation when the debtor has failed to fulfil its commitment imposed on him and creditor through the enforceable title may claim its individual rights. There are several types of executions – the judicial enforcement of decisions, judicial execution by judicial executor and administrative execution. All kinds of executions focus on the execution of monetary and non-monetary fulfilment that can be enforced in certain ways.

Topic of this thesis is „Comparison of administrative and judicial execution of monetary fulfilment“. From the 1st of January 2013 the administrative authorities may carry out an execution only in the form of administrative or judicial execution through judicial executor not the judicial enforcement of decisions through the courts. The thesis includes comparison of administrative and judicial execution on monetary fulfilment and it is divided into the following sections:

The first part of thesis explains the concept of execution and enforcement proceedings, enforcement administrative authority and the system of divided administration. The development of enforcement proceedings is also characterized.

The second part of thesis focuses on the administrative execution, which is governed during the enforcement of monetary claims by the Tax Code and judicial execution. Both of sections describe and mutually compares sources of administrative and judicial enforcement, the basic principles of administrative and judicial execution, the stage of enforcement proceedings (initiation, execution, suspension and cessation of enforcement proceedings) the costs of enforcement proceeding.

Finally, the description and comparison of method of execution and one specific method of execution through the deductions from wages and other income. The last part of thesis has a comparative character, it contains the comparison of administrative and judicial execution, as it was in previous sections individually, but this time completely. It highlights the basic differences and consensus both of executions.

Literatura a použité zdroje

I. Literatura:

BAXA, J. [et al.]. *Daňový řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 808 s. ISBN 978-80-7357-564-9.

DRÁPAL, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář.* 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. ; xx, 1579, xvii, s.1581-3343. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

FIALA, J. et al. *Občanské právo.* 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, ©2012. xxxi, 965 s. Meritum. ISBN 978-80-7357-948-7.

GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi.* 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.

HENDRYCH, D. et al. *Právní slovník.* 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část.* 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. xxxiv, 792 s. Právníké učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3.

HORIZINKOVÁ, E. a NOVOTNÝ, V. *Správní právo procesní.* 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2012. 368 s. ISBN 978-80-87576-15-1.

HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. Meritum Daňový řád. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 192 s. ISBN: 978-80-7357996-8.

JEMELKA, L. *Správní řád: komentář.* 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. xxvi, 690 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8.

JEMELKA, L. *Správní řád: komentář.* [online]. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. [cit. 1. 5. 2013] xxvi, 690 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8. Dostupné z:

<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgfpwe3llgyxhgys7giydanc7guyda>

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář.* 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. xv, 643 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-179-6.

KASÍKOVÁ, M. a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. [online]. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. [cit. 21. 5. 2013] xv, 643 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-179-6. Dostupné z:

<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwpk232geytelttmjptembqgftcmrql5rwcmi>

KINCL, J., SKŘEJPEK, M., URFUS, V. *Římské právo*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995. 386 s. Právní učebnice. ISBN 80-7179-031-1.

LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R., a kol. *Daňový řád: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. xii, 602 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-390-5.

MACUR, J. *Kurs občanského práva procesního: Exekuční právo*. Praha: C.H. Beck, 1998. 207 s. ISBN 80-7179-190-3.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

SKŘEJPEK, M. *Texty ke studiu římského práva: lectori salutem*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2001. 279 s. Focus. Výběrové texty. ISBN 80-86199-32-0.

SVOBODA, K. *Nové instituty českého civilního procesu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. viii, 239 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-722-3.

TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. xvi, 836 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-489-9.

WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice: doplněné o předpisy evropského práva*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. 711 s. Vysokoškolské právní učebnice. ISBN 978-80-7201-842-0.

II. Časopisy:

JÍCHA, L. O novelizovaných exekucích. Právo & Byznys, duben 2013. Mladá fronta a.s. ISSN: 1804-6061

KORBEL, F a PRUDÍKOVÁ, D. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. Právní rozhledy. Praha: C.H. Beck [online], 2013, č. 1. [cit. 1. 5. 2013]. Dostupné z:
<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgnpxa4s7gfpxg5dsl4yq&groupId=0&rowIndex=0&conversationId=5381302>

MEDKOVÁ, V. Exekuční postih společného jmění manželů. Soudce, 2013, roč. XV, č. 2. Praha: Havlíček Brain Team. Str. 4-11. ISSN: 1211-5347

PEČINKA, H. Správní exekuce na peněžitá plnění. Právní rádce, 2006, č. 7. Praha: Economia a.s. Str. 41-43

III. Prameny:

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

IV. Judikatura

Nález Ústavního soudu, sp. zn. Pl. ÚS 8/06, ze dne 1. 3. 2007

Nález Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 416/97, ze dne 22. 1. 1998

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 19 Co 532/2003, ze dne 6. května 2003

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 22 Co 434/2005, ze dne 30. 8. 2005

Usnesení MěS v Praze, sp. zn. 20 Co 453/2003, ze dne 27. 10. 2003

Usnesení Nejvyššího soud ČR, sp. zn. 20 Cdo 998/2003, ze dne 30. 9. 2004

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 20 Cdo 2501/2006, ze dne 24. 5. 2007

V. Ostatní:

<http://www.beck-online.cz/>

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-v-exekucich-od-ledna-2013-28167.html>

<http://www.ekcr.cz>

<http://infodeska.justice.cz/subjekt.aspx?subjkod=202120>

<http://www.justice.cz>

<http://www.plzen-exekutor.cz/myty-fakta-o-exekucich>

http://www.soudniexekutor.com/ke_stazeni.html

<http://www.vozab.com/files/84-Zmeny%20exekucni%20rizeni%202013.pdf>
[cit. 21. 4. 2013]

Codexis Academia, právní informační systém

Přílohy

Příloha I

Sp. zn. soudu: 23 E 187/2012

Protokol o předání spisu soudnímu exekutorovi

Okresní soud v Rakovníku ve věci výkonu rozhodnutí

oprávněného (oprávněné): Okresní správa sociálního zabezpečení Rakovník,
Dukelských hrdinů 2595, 269 01, Rakovník

proti

povinnému (povinné): Jméno Příjmení
nar. 1. 1. 1984, Bytem, PSČ

předal soudnímu exekutorovi dne 30. 04. 2013 v souladu s bodem 8 čl. II
přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963
Sb., občanský soudní řád, spis vedený pod spisovou značkou 23 E 187/2012.

Spolu se spisem byl soudnímu exekutorovi předán:

- soupis movitých věcí povinného ze dne 30.5.2012, č.l. 18,19
- **k vymožení zbytku pohledávky**

**Výkon rozhodnutí byl nařízen i k vymožení soudního poplatku. Soudní poplatek
byl zcela uhrazen.**

V Rakovníku dne 30. 04. 2013

Mgr. Jméno Příjmení
předseda
Okresního soudu v Rakovníku

JUDr. Jméno Příjmení
soudní exekutorka
Exekutorský úřad v Rakovníku

zdroj: <http://infodeska.justice.cz/subjekt.aspx?subjkod=202120>

JUDr. Jméno Příjmení, soudní exekutor
Exekutorský úřad Plzeň-město
Radyňská 9
326 00 Plzeň

Exekuční návrh

podle § 37 a násl.exekučního řádu

Oprávněný:,

bytem/sídlo, **narozen** /r.č..... /IČ.....,

právně zastoupen:,

bankovní spojení:

Povinný:,

bytem/sídlo, ,

narozen...../r.č...../IČ.....

I.

Na základě exekučního titulu - č.j. , který vydal dne a který se stal pravomocným a vykonatelným dne (*např.rozsudek č.j. 464 CE 2015/2009 , který vydal Okresní soud v Plzni dne 11.1.2011 a který se stal pravomocným a vykonatelným dne 15.2.2011*), bylo povinnému uloženo, aby oprávněnému zaplatil pohledávku ve výši: Kč s příslušenství:

·% roční úrok z částky Kč od do zaplacení,

·% roční úrok z částky Kč od do zaplacení,

náklady nalézacího řízení Kč.

Důkaz: exekuční titul

II.

Do dne podání návrhu povinný na výše uvedený dluh nic nezaplatil. / Do dne podání návrhu povinný na výše uvedený dluh povinný uhradil

III.

Na základě shora uvedených skutečností oprávněný navrhuje, aby exekuční soud vydal pověření takto:

1. Nařizuje se exekuce proti povinnému, bytem, IČ:....., r.č....., na základě vykonatelného exekučního titulu: č.j....., který vydal.... dne..... (např. rozsudek č. j. 464 CE 2015/2009, který vydal Okresní soud v Plzni dne 11.1.2011),

k vymožení tohoto peněžitého plnění:

a) jistina dluhu: Kč,

b) příslušenství:

·% roční úrok z částky Kč od do zaplacení

·% roční úrok z částky Kč od do zaplacení

c) náklady nalézacího řízení Kč

d) náklady oprávněného a náklady exekuce tak, jak budou stanoveny v průběhu řízení,

2. Vedením exekuce se pověřuje soudní exekutor JUDr. Jméno Příjmení, Exekutorský úřad Plzeň-město, se sídlem Radyňská 9, 326 000 Plzeň.

.....

Oprávněný

Vdne

Přílohy: a) exekuční titul
b) plná moc

zdroj: http://www.soudniexekutor.com/ke_stazeni.html

Náklady spojené s exekčním řízením

<p>náklady exekuce</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Náklady exekuce = odměna exekutora + náhrada hotových výdajů + daň z přidané hodnoty + (náhrada za ztrátu času + náhrada za doručení + odměna a náhrada nákladů správce podniku)</p> </div>	<p>=</p> <p>+</p>	<p>náklady oprávněného</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Náklady účelně vynaložené k vymáhání nároku, např. hotové výdaje, ušlý výdělek, tlumočné, náklady důkazů, odměna za zastupování, náhrada za daň z přidané hodnoty => § 137 OSŘ</p> </div>
---	-------------------	---

Odměna exekutora za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky (§ 6 ET)

do 3 000 000 Kč základu	15 %,
z přebývajících částky až do 40 000 000 Kč základu	10 %,
z přebývajících částky až do 50 000 000 Kč základu	5 %,
z přebývajících částky až do 250 000 000 Kč základu	1 %.

Částka nad 250 000 000 Kč se do základu nezapočítává. Odměna činí nejméně 3 000 Kč. Základem pro určení odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky je výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného.

zdroj: <http://ekcr.cz/?p=kk>